

**Jaarrekening 2016
Jumbo Groep
Holding B.V.**

Geconsolideerde balans per 1 januari 2017

Voor winstbestemming, in € 1.000

ACTIVA	Noot	1 januari 2017	3 januari 2016	29 december 2014*)
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	1	1.390.670	1.388.462	1.375.117
Materiële vaste activa	2	257.557	224.184	225.576
Financiële vaste activa	3	35.546	42.593	39.657
		1.683.773	1.655.239	1.640.350
Wlopende activa				
Voor verkoop aangehouden activa	4	7.577	6.046	4.445
Vorraden	5	145.255	145.139	167.213
Handelsdebiteuren en overige vorderingen	6	234.884	188.358	237.250
Liquide middelen	7	93.520	93.243	107.632
		481.236	432.786	516.540
TOTAAL ACTIVA		2.165.009	2.088.025	2.156.890
PASSIVA				
Groepsvermogen				
Geplaatst kapitaal	8	8	8	8
Algemene reserves		209.432	154.272	127.736
Onverdeeld resultaat		109.437	76.203	26.178
Totaal groepsvermogen	8	318.877	230.483	153.922
Langlopende verplichtingen				
Leningen en overige verplichtingen	9	458.630	580.092	661.597
Pensioenen en overige uitgestelde beloningen	10	19.688	20.159	26.559
Latente belastingverplichtingen	11	179.608	185.542	194.590
Voorzieningen	12	30.212	37.570	53.946
Afgeleide financiële instrumenten	13	-	-	7.825
		688.138	823.363	944.517
Kortlopende verplichtingen				
Leningen en overige verplichtingen	9	45.504	56.663	24.282
Voorzieningen	12	18.689	25.969	42.524
Afgeleide financiële instrumenten	13	-	3.548	-
Vennootschapsbelasting	14	14.906	23.255	-
Handelscrediteuren en overige schulden	15	1.078.895	924.744	991.645
		1.157.994	1.034.179	1.058.451
Totaal verplichtingen		1.846.132	1.857.542	2.002.968
TOTAAL PASSIVA		2.165.009	2.088.025	2.156.890

*) Openingsbalans per begin boekjaar 2015 op basis van IFRS

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2016

in € 1.000	Noot	2016	2015
Netto-omzet		5.443.156	5.320.069
Kostprijs omzet		-4.581.341	-4.545.464
Bruto-omzetresultaat		861.815	774.605
Overige bedrijfsopbrengsten	18	44.236	45.044
Verkoopkosten		-449.628	-426.493
Algemene beheerkosten	19	-205.173	-201.609
Som der kosten		-654.801	-628.102
Netto-omzetresultaat		251.250	191.547
Amortisatie immateriële vaste activa		-66.737	-66.107
(Terugname) bijzondere waardevermindering (im)materiële vaste activa	20	-6.948	-2.117
Bedrijfsresultaat		177.565	123.323
Financiële baten	21	7.279	9.832
Financiële lasten	21	-42.255	-44.155
Resultaat voor belastingen		142.589	89.000
Belastingen	22	-33.152	-12.797
Resultaat na belastingen toekomende aan aandeelhouders		109.437	76.203

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat over 2016

In € 1.000	Noot	2016	2015
Resultaat na belastingen		109.437	76.203
Resultaten die niet zullen worden gereclassificeerd naar de winst- en verliesrekening			
Actuariële resultaten op toegezegde-pensioenregelingen	10	-1.390	477
Belastingen over mutaties op toegezegde-pensioenregelingen	11	347	-119
		-1.043	358
Totaal gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten		108.394	76.561
Totaalresultaat toekomende aan aandeelhouders		108.394	76.561

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2016

Volgens indirecte methode, in € 1.000

	2016	2015
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	177.565	123.323
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen en amortisatie (im)materiële vaste activa	127.743	119.533
(Terugname) bijzondere waardeverminderingen	6.948	2.117
Mutatie voorzieningen	-16.982	-37.659
	295.274	207.314
<i>Mutaties in werkkapitaal:</i>		
Mutatie voorraden	-116	22.074
Mutatie handelsdebiteuren en overige vorderingen	-44.336	54.409
Mutatie handelscrediteuren en overige schulden	159.336	-77.810
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	410.158	205.987
Betaalde rente	-18.695	-21.907
Betaalde vennootschapsbelasting	-47.088	-
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	344.375	184.080
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in (im)materiële vaste activa	-121.001	-118.949
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	3.590	4.943
Desinvesteringen in voor verkoop aangehouden activa	6.046	4.445
Verwervingen van belangen	-52.426	-23.450
Vervreemdingen van belangen	1.142	17.647
Overige mutaties	-9.154	-11.335
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-171.803	-126.699
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossingen langlopende leningen	-148.063	-62.477
Verstekte langlopende vorderingen	-11.695	-42.409
Aflossingen langlopende vorderingen	9.597	33.508
Betalingen uit hoofde van financiële leaseverplichtingen	-700	-631
Uitgekeerd dividend	-20.000	-
Participatieregeling Jumbo	-1.434	239
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	-172.295	-71.770
Totale netto kasstroom	277	-14.389
Beginsaldo geldmiddelen	93.243	107.632
Eindsaldo geldmiddelen	93.520	93.243

Geconsolideerd verloop groepsvermogen 2016

voor winstbestemming, in € 1.000	Geplaatst kapitaal	Algemene reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal groepsvermogen
Stand begin boekjaar 2016	8	154.272	76.203	230.483
Totaalresultaat verslagjaar	-	-	109.437	109.437
Winstbestemming voorgaand boekjaar	-	76.203	-76.203	-
Actuariële resultaten op toegezegde-pensioenregelingen	-	-1.043	-	-1.043
Totaal (on)gerealiseerde resultaten	-	75.160	33.234	108.394
Uitkering dividend	-	-20.000	-	-20.000
Totaal mutaties in relatie aandeelhouders	-	-20.000	-	-20.000
Stand einde boekjaar 2016	8	209.432	109.437	318.877

Geconsolideerd verloop groepsvermogen 2015 (inclusief IFRS-correcties)

voor winstbestemming, in € 1.000	Geplaatst kapitaal	Algemene reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal groepsvermogen
Stand begin boekjaar 2015 onder Nederlandse verslaggevingsregels	8	172.960	26.178	199.146
Eerste toepassing IFRS:				
- Herclassificatie participatieregeling	-	-35.454	-	-35.454
- Interest Rate Swaps	-	-7.825	-	-7.825
- Pensioenen	-	-5.202	-	-5.202
- Latente belastingverplichtingen	-	3.257	-	3.257
Totaal correcties eerste toepassing IFRS	-	-45.224	-	-45.224
Stand begin boekjaar 2015 onder IFRS	8	127.736	26.178	153.922
Totaalresultaat verslagjaar	-	-	76.203	76.203
Winstbestemming voorgaand boekjaar	-	26.178	-26.178	-
Actuariële resultaten op toegezegde-pensioenregelingen	-	358	-	358
Totaal (on)gerealiseerde resultaten	-	26.536	50.025	76.561
Stand einde boekjaar 2015	8	154.272	76.203	230.483

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Algemene toelichting

De onderneming en haar activiteiten

De activiteiten van Jumbo Groep Holding B.V. (KvK-nummer 17136209), statutair gevestigd te Veghel, Rijksweg 15, en haar groepsmaatschappijen bestaan voornamelijk uit foodretail en horeca.

Deze geconsolideerde jaarrekening is door de Raad van Bestuur opgesteld en is op 17 februari 2017 ondertekend. De jaarstukken 2016 zullen ter vaststelling worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering op 9 maart 2017.

Overeenstemmingsverklaring met International Financial Reporting Standards

De geconsolideerde jaarrekening en toelichtingen zijn in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW (Nederlandse verslaggevingsregels).

Algemene grondslagen

De geconsolideerde jaarrekening van Jumbo Groep Holding B.V. is opgesteld op basis van historische kostprijs voor zover IFRS de waardering en resultaatbepaling van specifieke posten niet op andere wijze voorschrijft.

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Winsten worden alleen in aanmerking genomen voor zover ze gerealiseerd zijn. Verplichtingen die hun oorsprong hebben vóór het einde van een boekjaar, worden opgenomen indien zij bekend zijn geworden vóór het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening.

Het boekjaar van Jumbo Groep Holding B.V. omvat een periode van 52 of 53 weken en eindigt op de zondag die het dichtst bij 31 december van het desbetreffende jaar ligt. Het boekjaar 2016 bestond uit 52 weken en eindigde op 1 januari 2017. Het vergelijkende boekjaar 2015 bestond uit 53 weken. Boekjaar 2015 eindigde op 3 januari 2016 en begon op 29 december 2014.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in euro's. Dit is tevens de functionele valuta. De bedragen in de jaarrekening zijn afgerond op € 1.000,-, behalve waar dit anders is aangegeven.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Jumbo Groep Holding B.V. zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende vennootschappen en andere rechtspersonen, waarin Jumbo een overheersende zeggenschap heeft op het financiële en operationele beleid.

Er is sprake van overheersende zeggenschap op het moment dat Jumbo de zeggenschap over de deelneming kan uitoefenen en Jumbo in staat is om de relevante activiteiten van de deelneming aan te sturen. Wanneer Jumbo niet over de meerderheid van de stemrechten of gelijksoortige rechten in een deelneming beschikt, betreft zij alle relevante feiten en omstandigheden in de beoordeling of zij zeggenschap over de deelneming kan uitoefenen.

De financiële gegevens van de geconsolideerde groepsmaatschappijen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen rekening houdend met de eliminatie van onderlinge verhoudingen en transacties.

In de consolidatie met Jumbo Groep Holding B.V. zijn de volgende deelnemingen begrepen:

Vennootschap	Plaats van vestiging	2016	2015
Jumbo Food Groep B.V.	Veghel	100%	100%
• Jumbo Distributiecentrum B.V.	Veghel	100%	100%
- Jumbo Logistiek Vastgoed B.V.	Amersfoort	100%	100%
• Jumbo Supermarkten B.V.	Veghel	100%	100%
- Ecodet B.V.	Amersfoort	-	100%
- Jumbo Supermarkten Vastgoed B.V.	Amersfoort	100%	100%
- B.SIS B.V.	Amersfoort	-	100%
• Euroselect B.V.	Veghel	100%	100%
• Jumbo Omnichannel B.V.	Veghel	100%	100%
- Jumbo Omnichannel Vastgoed B.V.	Veghel	100%	100%
La Place Food Groep B.V.	Veghel	100%	-
• La Place Food B.V.	Veghel	100%	-
• La Place Food GmbH	Montabaur	100%	-
• La Place Food Vastgoed B.V.	Veghel	100%	-

Jumbo heeft in 2016 de volgende wijzigingen doorgevoerd in de bedrijfsstructuur:

- La Place Food Groep B.V. en La Place Food B.V. zijn per 28 januari 2016 opgericht.
- La Place Food GmbH is per 11 maart 2016 opgericht.
- B.SIS B.V. is per 1 juli 2016 verkocht.
- Ecodet B.V. (verdwijnde vennootschap) is per 30 december 2016 gefuseerd met Jumbo Supermarkten B.V. (verkrijgende vennootschap).
- La Place Food Vastgoed B.V. is per 23 december 2016 opgericht.

Hierna wordt Jumbo Groep Holding B.V. tezamen met haar deelnemingen aangeduid als Jumbo of groep, tenzij anders is aangegeven.

Jumbo is de moedermaatschappij van de groep. Stichting Jumbo Groep beheert 100% van de geplaatste aandelen en is opgericht om de belangen van de ultieme aandeelhouders van Jumbo Groep Holding B.V. te behartigen. Stichting Jumbo Groep is geen moedermaatschappij, aangezien Stichting Jumbo Groep niet gerechtigd is tot of is blootgesteld aan variabele opbrengsten uit hoofde van haar betrokkenheid bij Jumbo.

Bedrijfscombinatie

Een bedrijfscombinatie wordt verwerkt op basis van de 'purchase accounting' methode per overnamedatum. Dit is de datum waarop de overheersende zeggenschap naar Jumbo Groep Holding B.V. is overgegaan.

Jumbo waardeert de goodwill per overnamedatum als het positieve verschil tussen de overgedragen vergoeding minus de reële waarde van de identificeerbare verworven activa en aangegane verplichtingen. Indien het verschil negatief is, wordt een boekwinst uit een voordelige koop in de winst- en verliesrekening verantwoord.

In de overgedragen vergoeding is geen bedrag begrepen voor de afwikkeling van bestaande relaties. Een dergelijk bedrag wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen. Door Jumbo gemaakte transactiekosten bij de verwerving van een bedrijfscombinatie, niet zijnde kosten van de uitgifte van vreemd- of eigenvermogensinstrumenten, worden in de winst- en verliesrekening verantwoord wanneer zij worden gemaakt.

Vreemde valuta

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode worden in de geconsolideerde jaarrekening in euro's verwerkt tegen de koers op transactiedatum. De uit de omrekening voortvloeiende verschillen worden verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Jumbo heeft voornamelijk belangen in vennootschappen die in Nederland gevestigd zijn en die de euro als functionele en rapporteringvaluta hanteren.

Schattingen

Bij de totstandkoming van de geconsolideerde jaarrekening van Jumbo ultimo boekjaar 2016 heeft het management bepaalde schattingen moeten maken en aannames moeten doen. Deze schattingen en aannames zijn van invloed op de gerapporteerde activa en passiva, de vermelding van de niet uit de balans blijvende activa en passiva op balansdatum en op de baten en lasten in de verslagperiode waarover wordt gerapporteerd.

De schattingen hebben met name betrekking op de verwerking van de leveranciersbijdragen, de overige uitgestelde beloningen, de voorzieningen en de bepaling van de reële waarden van de activa, voorzieningen en schulden van via overnames verkregen activiteiten. De werkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen en veronderstellingen.

De veronderstellingen, verwachtingen en prognoses welke als basis zijn gebruikt voor de schattingen in de geconsolideerde jaarrekening vormen een zo goed mogelijke afspiegeling van de vooruitzichten van Jumbo. Het management is van mening dat voor de veronderstellingen, verwachtingen en prognoses een redelijke basis bestaat. De schattingen weerspiegelen de opvattingen van Jumbo op de data waarop ze tot stand zijn gekomen. Schattingen hebben betrekking op bekende en onbekende risico's, onzekerheden en andere factoren. Dit houdt in dat de werkelijke resultaten kunnen afwijken van de verwachte resultaten.

De schattingen begin boekjaar 2015 en ultimo boekjaar 2015 zijn gebaseerd op destijds beschikbare informatie en zijn

consistent met de onder de Nederlandse verslaggevingsregels gemaakte schattingen (na aanpassingen samenhangend met de verschillen in waarderingsgrondslagen) met uitzondering van de analyse van de noodzaak tot bijzondere waardeverminderingen van goodwill, waar toepassing van de Nederlandse verslaggevingsregels geen schatting vereist. De schattingen gemaakt door Jumbo om deze bedragen in overeenstemming met IFRS te kunnen presenteren zijn gebaseerd op de situatie begin boekjaar 2015 (de datum van overgang naar IFRS) en ultimo boekjaar 2015.

Eerste toepassing van IFRS

Deze jaarrekening is de eerste jaarrekening die Jumbo heeft opgesteld op basis van IFRS. Voor de jaren tot en met boekjaar 2015 heeft Jumbo haar jaarrekeningen opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW op basis van Nederlandse verslaggevingsregels. Met de overgang naar IFRS wordt de vergelijkbaarheid van de jaarrekening met andere ondernemingen vergroot.

Jumbo heeft haar jaarrekening 2016 opgesteld op basis van IFRS en heeft de vergelijkende cijfers over het jaar 2015 ook op basis van IFRS weergegeven. Ten behoeve van de vergelijkbaarheid is de openingsbalans 2015 toegevoegd.

Hierna zijn de belangrijkste wijzigingen met betrekking tot de eerste toepassing van IFRS toegelicht.

Jumbo heeft bij de eerste toepassing van IFRS de volgende keuzes gemaakt voor de verwerking van fusie en overnames en activering rentekosten:

1. Fusies en overnames (IFRS3) verworven voor begin boekjaar 2015 worden niet retrospectief aangepast; het gebruikmaken van deze verwerkingswijze betekent dat de onder Nederlandse verslaggevingsregels vastgestelde waarden voor activa en verplichtingen, die moeten worden verwerkt onder IFRS, zijn aangemerkt als kostprijs op de datum van acquisitie. Na de datum van acquisitie vindt waardering plaats conform IFRS. In overeenstemming met IFRS1 heeft Jumbo de opgenomen goodwill getest op de noodzaak voor bijzondere waardeverminderingen per de datum van overgang naar IFRS. Uitkomst van deze test was dat er geen aanpassing van de goodwill nodig was per begin boekjaar 2015.
2. Activering van rentekosten wordt niet retrospectief aangepast (IFRS1 D23).

De aansluitingsoverzichten van het eigen vermogen en het resultaat waarin de effecten van de overgang van de Nederlandse verslaggevingsstandaarden naar IFRS zijn weergegeven, zijn hierna opgenomen.

Aansluitingsoverzicht eigen vermogen - eerste toepassing IFRS:

<i>in € 1.000</i>	Noot	Ultimo boekjaar 2015	Begin boekjaar 2015
Eigen vermogen onder Nederlandse verslaggevingsregels		242.028	199.146
Goodwill	A	38.094	-
Leningen en overige langlopende verplichtingen	B	-43.947	-35.454
Afgeleide financiële instrumenten (langlopende verplichtingen)	C	-3.548	-7.825
Personeelsbeloningen:	D		
- Aanpassingen toegezegde-pensioenregelingen		-5.202	-5.202
- Pensioenpremies		-283	-
- Contante waardemutatie pensioenen		1.188	-
- Actuariële resultaten		477	-
Latente belastingverplichtingen	E	1.676	3.257
Totaal aanpassingen		-11.545	-45.224
Eigen vermogen onder IFRS		230.483	153.922

Aansluitingsoverzicht groepsresultaat na belastingen - eerste toepassing IFRS:

<i>in € 1.000</i>	Noot	2015
Groepsresultaat na belastingen onder Nederlandse verslaggevingsregels		42.643
Amortisatie immateriële vaste activa	A	38.094
Algemene beheerkosten:		
- Pensioenpremies	D	-283
Financiële baten en lasten:		
- Waardemutatie Interest Rate Swaps	C	4.277
- Contante waardemutatie pensioenen	D	1.188
- Waardemutatie participatieregeling	B	-8.493
- Overige mutaties participatieregeling	B	239
Belastingen	E	-1.462
Totaal aanpassingen		33.560
Groepsresultaat na belastingen onder IFRS		76.203

De overgang van de Nederlandse verslaggevingsstandaarden naar IFRS heeft geen materiële impact op de netto kasstroom uit operationele, investerings- en financieringsactiviteiten over 2015.

De verschillen tussen de Nederlandse verslaggevingsstandaarden en IFRS betreffen:

- Goodwill: onder de Nederlandse verslaggevingsregels werd goodwill geamortiseerd door Jumbo. Onder toepassing van IFRS vindt geen systematische amortisatie van goodwill plaats, jaarlijks wordt bepaald of, en zo ja, in welke mate er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Bij de overgang naar IFRS heeft Jumbo de amortisatie op de goodwill over het boekjaar 2015 gecorrigeerd.
- Leningen en overige langlopende verplichtingen: de participatieregeling van Jumbo kwalificeert zich onder IFRS als financieel instrument en wordt, onder toepassing van IAS32.23 gewaardeerd tegen de contante waarde van het verwachte inkoopbedrag waartegen de participaties worden ingekocht. De waardemutaties worden in de winst- en verliesrekening verantwoord onder de financiële baten en lasten.
- Afgeleide financiële instrumenten (langlopende schulden): onder de Nederlandse verslaggevingsregels wordt kostprijs-hedge accounting op de Interest Rate Swaps (IRS) toegepast, waardoor deze instrumenten niet op de balans worden opgenomen. Onder IFRS kwalificeren de Interest Rate Swaps niet voor hedge accounting en worden deze instrumenten gewaardeerd tegen de reële waarde geclassificeerd onder de langlopende verplichtingen. De reële waarde mutaties worden in de winst- en verliesrekening verantwoord.
- Personeelsbeloningen: onder de Nederlandse verslaggevingsregels worden de pensioenregelingen gewaardeerd volgens de "verplichtingen aan de pensioenuitvoerder benadering". Onder IFRS zijn de toegezegde-pensioenregelingen op basis van actuariële berekeningen in overeenstemming gebracht met IAS19 en geclassificeerd onder de langlopende verplichtingen.
- Belastingen: over de verschillen tussen de Nederlandse verslaggevingsregels en IFRS worden winstbelastingen berekend tegen het Nederlandse nominale belastingtarief rekening houdend met niet aftrekbare bedragen. Het bedrag aan belastingen in het aansluitingsoverzicht groepsresultaat na belastingen is exclusief het verantwoorde bedrag inzake belastingen in het geconsolideerde overzicht van het totaalresultaat over 2016.

Effecten van invoering van herziene grondslagen voor toekomstige jaren

De volgende standaarden, wijzigingen in standaarden en interpretaties zijn in 2016 nog niet van kracht en/of nog niet aanvaard door de Europese Commissie. Ze zijn daarom niet toegepast op deze geconsolideerde jaarrekening. Jumbo past deze standaarden en interpretaties niet vervroegd toe en heeft de omvang van het te verwachten effect nog niet bepaald.

De voor Jumbo mogelijk belangrijkste veranderingen kunnen als volgt worden samengevat:

- Aanpassingen in IAS7 'Statement of Cash Flows': nader toelichten van veranderingen in de schuldpositie. Deze aanpassingen zijn van toepassing op de boekjaren die ingaan op of na 1 februari 2017. De EU heeft deze standaard nog niet aanvaard.
- Aanpassingen in IAS12 'Income Taxes': eisen inzake de erkenning van actieve belastinglatenties voor ongerealiseerde verliezen. Deze aanpassingen zijn van toepassing op de boekjaren die ingaan op of na 1 februari 2017. De EU heeft deze standaard nog niet aanvaard.
- IFRS9 'Financial instruments': classificatie en waardering is van toepassing op boekjaren die ingaan op of na 1 januari 2018. De EU heeft deze standaard nog niet aanvaard.
- IFRS15 'Revenue from Contracts with Customers' geeft een raamwerk voor verantwoording van opbrengsten en zal de huidige standaarden voor opbrengsten (IAS18) en onderhanden werken (IAS11) vervangen. De standaard is van toepassing vanaf 1 januari 2018.
- IFRS16 'Leases' vervangt de huidige standaard voor leases (IAS17) en geeft een raamwerk voor de verantwoording van leasecontracten. De nieuwe standaard vereist met name leaseneemers tot het opnemen in de balans van een verplichting en het activeren van de gebruiksrechten voortvloeiend uit leasecontracten, indien de duur daarvan langer is dan een jaar. Gezien de aard van de aanpassing zal deze een significante impact hebben op het balanstotaal. Deze standaard is gepubliceerd in januari 2016 en is van toepassing vanaf 1 januari 2019. De EU heeft deze standaard nog niet aanvaard.

Bepaling reële waarde

Een aantal grondslagen en de informatieverschaffing van Jumbo vereisen de bepaling van de reële waarde van zowel financiële als niet-financiële activa en verplichtingen. Hierbij wordt het niveau van de hiërarchie van de reële waarden waarin dergelijke waarderingen worden ingedeeld vermeld. Conform IFRS13 wordt voor de bepaling van de reële waarde van de opgenomen financiële instrumenten een aantal waarderingniveaus gedefinieerd:

- Niveau 1: genoteerde marktprijzen (niet gecorrigeerd) in actieve markten voor identieke activa of verplichtingen.
- Niveau 2: input die geen onder niveau 1 vallende genoteerde marktprijzen betreft en die waarneembaar is voor het actief of de verplichting, hetzij rechtstreeks (in de vorm van een prijs) hetzij indirect (afgeleid van een prijs).
- Niveau 3: input voor het actief of de verplichting die niet is gebaseerd op waarneembare marktgegevens (niet-waarneembare input). Jumbo maakt bij deze bepaling gebruik van algemeen geaccepteerde waarderingmodellen.

De methoden waarop de reële waarde is bepaald, zijn hierna voor de relevante posten opgenomen.

Immateriële activa

De reële waarde van immateriële activa verkregen in het kader van bedrijfscombinaties is gebaseerd op de verwachte contante waarde van de kasstroom uit het gebruik van de activa (niveau 3).

Materiële vaste activa

De reële waarde van materiële vaste activa verkregen in het kader van bedrijfscombinaties is gebaseerd op de marktwaarde. De marktwaarde is het geschatte bedrag waartegen het actief zou kunnen worden verhandeld tussen een goed geïnformeerde koper en verkoper in een zakelijke transactie tussen derde partijen (niveau 3).

Voorraden

De reële waarde van de voorraden verkregen in een bedrijfscombinatie wordt vastgesteld op basis van de geschatte verkoopprijs bij normale bedrijfsuitoefening minus de geschatte kosten voor verkoop en verkoop gereed maken en minus een redelijke winstmarge gebaseerd op de inspanningen die nodig zijn voor het verkoop gereed maken en verkopen van de voorraden (niveau 3).

Financiële instrumenten (zoals vorderingen en schulden)

De handels- en overige vorderingen, handelsschulden en overige verplichtingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs waarbij gebruik wordt gemaakt van de effectieve rentemethode, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid (van toepassing indien het een actief betreft). Deze voorzieningen worden bepaald op basis van de individuele beoordeling van de vorderingen. Bij het bepalen van het effectieve rentepercentage wordt rekening gehouden met opslagen en kortingen op het moment van de acquisitie. De participatieregeling van Jumbo wordt bij eerste verwerking en na eerste verwerking gewaardeerd tegen de contante waarde van het verwachte inkoopbedrag waartegen de participaties worden ingekocht. De waarderingen van genoemde financiële instrumenten vallen onder niveau 3.

Afgeleide financiële instrumenten (zoals derivaten)

De reële waarde van afgeleide financiële instrumenten wordt gevormd door het geschatte bedrag dat Jumbo zou ontvangen of betalen om het contract per balansdatum te beëindigen, waarbij rekening wordt gehouden met de actuele rente en de actuele kredietwaardigheid van beide contractpartijen. Deze waarde wordt opgegeven door de financiële instelling waar het derivaat uitstaat. De opgaven worden op redelijkheid gecontroleerd met behulp van technieken gebaseerd op contant gemaakte kasstromen op basis van de voorwaarden en de looptijden van het contract en met gebruikmaking van de marktrente voor een vergelijkbaar instrument per waarderingsdatum (niveau 3).

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de realiseerbare waarde van een vast actief lager is dan de boekwaarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de directe opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde, zijnde de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen die kunnen worden verkregen uit het gebruik van het vaste actief. De belangrijkste schattingen die worden gemaakt bij de bepaling van de realiseerbare waarde hebben betrekking op de disconteringsvoet, de resterende economische levensduur en het groeipercentage dat in de kasstroomprognoses wordt betrokken, de operationele kosten en de inschattingen van de te behalen toekomstige marges alsmede de restwaarde van de activa (indien van toepassing).

Een bijzondere waardevermindering wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt. In de verslagperiodes volgend op een bijzondere waardevermindering wordt beoordeeld of er aanwijzingen bestaan dat een opgenomen bijzondere waardevermindering van een vast actief mogelijk moet worden teruggenomen. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, dan wordt de realiseerbare waarde van dat actief opnieuw berekend en wordt de boekwaarde verhoogd tot de realiseerbare waarde. De toename van de boekwaarde als gevolg van een terugname van een bijzondere waardevermindering beperkt zich tot het bedrag van de boekwaarde van het actief die zou gelden indien de oorspronkelijke bijzondere waardevermindering zich niet zou hebben voorgedaan. Terugnemingen van bijzondere waardeverminderingen worden verwerkt in de winst- en verliesrekening. Met betrekking tot goodwill en merknamen worden geen bijzondere waardeverminderingverliezen teruggenomen.

Goodwill en merknamen

De goodwill en merknamen worden jaarlijks onderworpen aan een zogenaamde impairmenttest, waarbij wordt berekend of er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Ten aanzien van geactiveerde goodwill en merknamen worden impairmenttests uitgevoerd op basis van de toekomstige verwachte kasstromen, rekening houdend met een disconteringsvoet om de contante waarde van deze toekomstige kasstromen te bepalen. Als blijkt dat op grond van de impairmenttestberekeningen een bijzondere waardevermindering plaats dient te vinden, wordt deze eerst toegerekend aan de gepresenteerde goodwill en merknamen voor de betreffende kasstroomgenererende eenheid, alvorens toerekening van de bijzondere waardevermindering aan de overige vaste activa plaatsvindt. De kasstroomgenererende eenheid voor goodwill is vastgesteld op het niveau van de betreffende formule. De kasstroomgenererende eenheid voor merknamen is vastgesteld op basis van alle aanwezige vestigingspunten op het moment van de impairmenttest.

Overige immateriële vaste activa en materiële vaste activa

Minimaal eenmaal per jaar wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een individueel vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het desbetreffende actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen,

wordt de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort, bepaald. Ten behoeve van deze beoordeling geldt dat Jumbo voor de overige immateriële vaste activa en de materiële vaste activa, het gerelateerde vestigingspunt als kasstroomgenererende eenheid heeft gedefinieerd. Bij de bepaling van de omvang van een bijzondere waardevermindering worden ook de ontwikkelingen in het marktgebied behorende bij een vestigingspunt betrokken. Voor materiële en immateriële vaste activa wordt alleen rekening gehouden met een lagere waarde indien en voor zover deze naar verwachting duurzaam is, dat wil zeggen, dat niet voorzienbaar is dat de waardevermindering zal ophouden te bestaan. Aangezien bij de bepaling van de bedrijfswaarde een schatting wordt gemaakt van toekomstige kasstromen over de resterende levensduur, wordt hiermee voldaan aan de eis van duurzaamheid.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa zijn goodwill, merknamen, vestigingspunten en overige immateriële vaste activa opgenomen.

Goodwill

Goodwill wordt berekend als het verschil tussen de bij acquisities betaalde verkrijgingsprijs en de reële waarde van de verkregen activa en passiva (rekening houdend met de waardering van vestigingspunten). Goodwill wordt geactiveerd en indien van toepassing verminderd met cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. Over goodwill wordt niet geamortiseerd.

Merknamen

De waardering van de verkregen merknamen is gebaseerd op de zogenaamde 'discounted cashflow' methode op basis van geschatte toekomstige vrije kasstromen. De merknamen worden geactiveerd en verminderd met cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. Over merknamen wordt niet geamortiseerd.

Vestigingspunten

Vestigingspunten worden gewaardeerd tegen het bedrag van de bestede kosten verminderd met cumulatieve amortisaties en cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. Koopsommen betaald voor de verkrijging van vestigingspunten, worden geactiveerd voor zover de daaraan verbonden toekomstige economische voordelen ten goede komen aan Jumbo en Jumbo de beschikkingmacht heeft over de geactiveerde activa. De waardering van verkregen vestigingspunten is gebaseerd op de zogenaamde 'discounted cashflow' methode. Amortisatie vindt plaats op basis van een verwachte economische levensduur van 20 jaar zonder restwaarde. Onder de vestigingspunten zijn ook betaalde sleutelgelden ter verwerving van nieuwe locaties opgenomen. Over deze aanbatalingen wordt pas geamortiseerd vanaf winkelopening op deze locaties.

Overige immateriële vaste activa

De overige immateriële vaste activa bestaan uit verstrekte bijdragen aan ondernemers en software. De bijdragen aan ondernemers worden geactiveerd voor zover de daaraan verbonden toekomstige economische voordelen ten goede komen aan Jumbo. Amortisatie ten laste van het resultaat vindt plaats op basis van de economische levensduur. Kosten van zelfontwikkelde software en van derden aangekochte software worden geactiveerd indien aan de criteria voor activering wordt voldaan. Voor zelfontwikkelde software geldt dat slechts activering plaatsvindt gedurende de ontwikkelingsfase. Geactiveerde software wordt vanaf de datum van ingebruikname lineair over de geschatte economische levensduur ten laste van het resultaat geamortiseerd.

Na de eerste opname worden geactiveerde overige immateriële vaste activa gewaardeerd tegen het bedrag van de bestede kosten verminderd met cumulatieve amortisaties en cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen.

De gehanteerde amortisatiepercentages van de immateriële vaste activa bedragen:

Goodwill	0%
Merknamen	0%
Vestigingspunten	0% - 20%
Overige	0% - 20%

De amortisatie van de immateriële vaste activa worden afzonderlijk in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met cumulatieve lineaire afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Lineaire afschrijvingen worden berekend vanaf de datum van ingebruikname rekening houdend met een eventuele restwaarde. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Overige materiële vaste activa

Overige materiële vaste activa, waaronder bouwkundige voorzieningen, inventarissen en installaties en andere vaste bedrijfsmiddelen, worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment gereed voor ingebruikname.

Kosten voor groot onderhoud worden in de boekwaarde van het actief verwerkt onder toepassing van de componentenbenadering.

De gehanteerde afschrijvingspercentages van de materiële vaste activa bedragen:

Bedrijfsgebouwen en -terreinen	0% - 4%
Bouwkundige voorzieningen	10%
Inventarissen en installaties	10% - 33,3%
Andere vaste bedrijfsmiddelen	10% - 33,3%
Activa in uitvoering	0%

De afschrijvingen uit hoofde van de materiële vaste activa zijn verantwoord onder de kostprijs van de omzet, de verkoopkosten en de algemene beheerkosten.

Financiële vaste activa

De leningen u/g worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen als gevolg van oninbaarheid.

Voor verkoop aangehouden activa en verplichtingen

Vaste activa of groepen activa en verplichtingen die niet langer in het bedrijfsproces worden gebruikt, worden aangemerkt als 'aangehouden voor verkoop' indien het in hoge mate waarschijnlijk is dat de boekwaarde hoofdzakelijk via verkoop en niet via het voortgezette gebruik ervan zal worden gerealiseerd.

De activa aangehouden voor verkoop worden gewaardeerd tegen de boekwaarde of lagere reële waarde, onder aftrek van de geschatte verkoopkosten. Eventueel benodigde bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van het resultaat verantwoord. Op deze activa worden geen afschrijvingen en amortisaties meer verantwoord, zodra classificatie als activa aangehouden voor verkoop heeft plaatsgevonden. De verplichtingen die samenhangen met de activa aangehouden voor verkoop worden afzonderlijk weergegeven onder de voor verkoop aangehouden verplichtingen.

Voorraden

De voorraden bestaan hoofdzakelijk uit handelsgoederen en worden gewaardeerd tegen de laagste van de verkrijgingsprijs en netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De verkrijgingsprijs omvat de laatst bekende inkoopprijs en de direct toerekenbare bijkomende kosten, waaronder transportkosten, verminderd met de direct toerekenbare leveranciersbijdragen. De netto-opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs in het kader van de normale bedrijfsuitoefening, verminderd met kosten die nog gemaakt moeten worden, zoals verkoopkosten. Waardering tegen de laatst bekende inkoopprijs kan leiden tot ongerealiseerde prijsstijgingen. Gezien de hoge omloopsnelheid van de voorraden is deze invloed van te verwaarlozen betekenis op de totale waardering. Daarmee wijkt deze waardering niet significant af van de first-in-first-out-methode.

Handelsdebiteuren en overige vorderingen

De handelsdebiteuren en overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte waardeverminderingen voor het risico van oninbaarheid. Deze waardeverminderingen worden bepaald op basis van de individuele beoordeling van de vorderingen. De geamortiseerde kostprijs wordt bepaald op basis van de effectieve rentevoet.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en termijndeposito's met een oorspronkelijke looptijd van maximaal drie maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Gegeven het kortlopende karakter van de liquide middelen is de nominale waarde nagenoeg gelijk aan de reële waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt daarvan melding gemaakt in de toelichting.

Groepsvermogen

Uitgegeven financiële instrumenten worden geïnclassificeerd als eigen vermogen of als financiële verplichting in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen van het instrument. Geplaatste gewone aandelen worden geïnclassificeerd onder groepsvermogen. Kosten die direct zijn toe te schrijven aan de uitgifte van gewone aandelen worden, na aftrek van eventuele belastingen, in mindering gebracht op het groepsvermogen. Transactiekosten die zijn toe te wijzen aan de inkoop van eigen aandelen worden, na aftrek van eventuele belastingen, in mindering gebracht op het groepsvermogen.

Leningen en overige verplichtingen

Leningen en overige verplichtingen, met uitzondering van leaseverplichtingen, betreffen schulden aan financiële instellingen, een participatieregeling, triple-net verplichtingen inzake onroerend goed en overige leningen en verplichtingen. Opgenomen rentedragende leningen en verplichtingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde verminderd met transactiekosten voor verwerving. Na de eerste verwerking worden rentedragende leningen en verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde de nominale waarde onder aftrek van de niet geamortiseerde kosten van verwerving. De participatieregeling van Jumbo wordt bij eerste verwerking en na eerste verwerking gewaardeerd tegen de contante waarde van het verwachte inkoopbedrag waartegen de participaties worden ingekocht. De waardemutaties worden in de winst- en verliesrekening verantwoord onder de financiële baten en lasten.

De kosten van verwerving worden over de looptijd van de respectievelijke financieringsovereenkomsten ten laste van de winst- en verliesrekening geamortiseerd zodanig dat er gedurende de looptijd sprake is van een gelijkblijvende effectieve rente.

Leaseovereenkomsten worden geïnclassificeerd als financiële leaseovereenkomsten indien, in belangrijke mate, de economische voor- en nadelen verbonden aan het onderliggende actief voor rekening en risico van Jumbo zijn. Alle overige leaseovereenkomsten worden geïnclassificeerd als operationele leaseovereenkomsten. Activa aangehouden onder financiële leaseovereenkomsten worden verantwoord onder de materiële vaste activa en worden gewaardeerd tegen de som van de verschuldigde leasetermijnen, verminderd met de daarin opgenomen rentebestanddelen. De geleasede activa worden afgeschreven gedurende de economische levensduur van de activa.

Bij de eerste opname wordt het geleasede actief gewaardeerd tegen de reële waarde of de lagere contante waarde van de minimale leasebetalingen. Na de eerste opname geschiedt de waardering in overeenstemming met de van toepassing zijnde grondslag voor het betreffende actief.

De in de leasetermijnen opgenomen verschuldigde rente wordt ten laste van de winst- en verliesrekening afgeschreven over de looptijd van de leaseovereenkomsten. De ultimo verslagjaar niet afgeschreven rente wordt in de balans gesaldeerd onder de langlopende schuld leaseverplichtingen. De leasekosten uit hoofde van operationele leaseovereenkomsten worden direct ten laste van de winst- en verliesrekening verantwoord gedurende de looptijd van de overeenkomst.

Pensioenen en overige uitgestelde beloningen

Jumbo heeft diverse pensioenregelingen. De pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten bedrijfstakpensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Bij de pensioenverplichtingen wordt onderscheid gemaakt tussen toegezegde-bijdrage pensioenregelingen en toegezegde-pensioenregelingen.

Toegezegde-bijdrage pensioenregelingen

Een toegezegde-bijdrage pensioenregeling is een pensioenregeling in het kader waarvan Jumbo vaste bijdragen betaalt aan een afzonderlijke entiteit en geen juridische of feitelijke verplichting heeft als het pensioenfonds onvoldoende activa heeft om alle uitkeringen aan personeel te betalen in verband met diensttijd van personeel in de actuele en voorgaande periodes. Zodra de bijdragen zijn voldaan, heeft Jumbo geen verdere betalingsverplichtingen. De pensioenbijdragen worden in de winst- en verliesrekening als kosten van personeelsbeloningen verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Vooruitbetaalde bijdragen worden opgenomen als actief voor zover dit leidt tot een terugbetaling in contanten of een verrekening met toekomstige bijdragen. Bijdragen aan een toegezegde-bijdrageregeling die meer dan 12 maanden na afloop van de periode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties verrichten betaalbaar zijn, worden verdisconteerd tot hun contante waarde.

Toegezegde-pensioenregelingen

Toegezegde-pensioenregelingen zijn alle pensioenregelingen die geen toegezegde-bijdrage regeling zijn. De verplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen is het saldo van de contante waarde van de toegezegde-pensioenverplichtingen op de balansdatum verminderd met de reële waarde van de daarvoor aangehouden fondsbeleggingen. De verplichting van Jumbo uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen wordt voor iedere regeling jaarlijks afzonderlijk berekend op basis van de projected unit credit-methode. De contante waarde van de toegezegde-pensioenverplichting wordt bepaald door de geschatte toekomstige uitstroom van geldmiddelen op basis van rentetarieven van hoogwaardige bedrijfsobligaties met looptijden welke die van de gerelateerde verplichting benaderen.

Wanneer de berekening resulteert in een positief saldo voor Jumbo, wordt de opname van het actief beperkt tot een bedrag dat maximaal gelijk is aan eventuele niet opgenomen pensioenkosten van verstreken diensttijd en de contante waarde van economische voordelen in de vorm van eventuele toekomstige terugstortingen of lagere toekomstige pensioenpremies. Bij de berekening van de contante waarde van economische voordelen wordt rekening gehouden met minimale financieringsverplichtingen die van toepassing zijn op de afzonderlijke regelingen van Jumbo. Een economisch voordeel is voor Jumbo beschikbaar als dit realiseerbaar is tijdens de looptijd van de regeling of bij de afwikkeling van de verplichtingen van de regeling. Actuariële winsten en verliezen voortvloeiend uit aanpassingen aan de feitelijke ontwikkelingen of actuariële aannames worden verwerkt in het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten. Wanneer de pensioenaanspraken uit hoofde van een regeling worden gewijzigd of wanneer een regeling wordt ingeperkt, wordt de daaruit voortvloeiende wijziging in aanspraken met betrekking tot verstreken diensttijd of de winst of het verlies op die inperking direct verwerkt in de winst- en verliesrekening. Jumbo verantwoordt winsten of verliezen met betrekking tot de afwikkeling van een toegezegde-pensioenregeling op het moment dat formele besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Overige verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen

Overige verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen zijn beloningen welke deel uitmaken van het beloningspakket. Onder deze verplichting zijn de uitgestelde beloningen (jubileumuitkeringen en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen) opgenomen. De opgenomen verplichting is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Bij de berekening wordt rekening gehouden met de kansen dat medewerkers als gevolg van voortijdige uitdiensttreding niet in aanmerking zullen komen voor een jubileumuitkering. De verplichting wordt berekend rekening houdend met de tijdswaarde van geld door de verplichting tegen contante waarde te verantwoorden.

Latente belastingverplichtingen

Latente belastingvorderingen en –verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens de in deze jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en de fiscale voorschriften. De berekening van de latente belastingvorderingen en –verplichtingen geschiedt tegen de aan het einde van het verslagjaar bij wet vastgestelde belastingtarieven, waartegen naar verwachting toekomstige afwikkeling zal plaatsvinden. Latente belastingvorderingen, met inbegrip van die latente belastingvorderingen voortvloeiende uit voorwaartse verliescompensatie, worden gewaardeerd voor zover het op basis van de actueel beschikbare informatie waarschijnlijk is dat het actief in de toekomst zal worden gerealiseerd. Latente belastingvorderingen en –verplichtingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen uit hoofde van gebeurtenissen op of voor balansdatum waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. Voorzieningen worden gewaardeerd door de verwachte toekomstige kasstromen contant te maken op basis van een disconteringsvoet die een afspiegeling is van de actuele marktinschattingen van de tijdswaarde van geld en van de specifieke risico's met betrekking tot de verplichting. Oprenting van de voorzieningen wordt als een financieringslast verantwoord.

Reorganisatievoorziening

De reorganisatievoorziening heeft betrekking op kosten in verband met de reorganisatie van activiteiten en wordt gevormd indien voor Jumbo een feitelijke of juridische verplichting is ontstaan. Deze voorziening is gevormd voor de herstructurering van het hoofdkantoor en de overname van C1000. In het kader van deze overname is een Sociaal Plan opgesteld voor medewerkers die boventallig zijn verklaard en derhalve zullen afvloeien.

Voorziening verlieslatende contracten

De voorziening voor verlieslatende contracten wordt gevormd wanneer de door Jumbo naar verwachting te behalen voordelen uit een overeenkomst lager zijn dan de onvermijdbare kosten om aan de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst te voldoen. Onderdeel hiervan is een voorziening voor huurverliezen, welke wordt gevormd voor huurverplichtingen van leegstaande gehuurde panden tot het einde van de huurovereenkomst en van panden waarvan de jaarlijkse inhuurkosten de jaarlijkse verhuuropbrengsten overstijgen.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen bestaan voornamelijk uit voorzieningen voor arbeidsongeschiktheid en juridische claims.

Afgeleide financiële instrumenten

Afgeleide financiële instrumenten, waaronder de door Jumbo gehanteerde renteaftdeckingsinstrumenten om het renterisico op de rentedragende schulden te beheersen, worden gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde van afgeleide financiële instrumenten is gebaseerd op de beurskoers of een andere marktnotering, exclusief transactiekosten. Indien er geen beurskoers beschikbaar is, wordt de reële waarde van het afgeleide financiële instrument bepaald op basis van opgaven van financiële instellingen. Aanpassingen van de reële waarde van afgeleide financiële instrumenten worden in het resultaat verantwoord. Indien noodzakelijk wordt in de waardering van de afgeleide financiële instrumenten rekening gehouden met het kredietrisico van betrokken contractpartijen.

Handelscrediteuren en overige schulden

Verplichtingen aan handelscrediteuren zijn niet-rentedragende schulden en worden bij eerste verwerving gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde de waarde waartegen naar verwachting afwikkeling zal plaatsvinden.

De overige kortlopende verplichtingen worden eveneens gewaardeerd tegen reële waarde. Onder de kortlopende verplichtingen zijn zegelverplichtingen opgenomen. De reële waarde van de zegelverplichtingen is gelijk aan de nominale waarde van de zegels in omloop verminderd met een vast percentage van de over enig jaar uitgegeven zegels, gebaseerd op een, over een langere periode, gemiddeld gerealiseerde vrijval. Tevens zijn onder de overige kortlopende schulden overheidsheffingen opgenomen. De overheidsheffingen worden verantwoord in de periode waarin de overheidsheffing ontstaan is.

Na de eerste verwerking van verplichtingen aan handelscrediteuren en overige kortlopende verplichtingen vindt waardering plaats tegen (geamortiseerde) kostprijs. Indien het tijdseffect materieel is, wordt gewaardeerd tegen contante waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Netto-omzet

De netto-omzet bestaat uit de opbrengsten uit hoofde van geleverde goederen en diensten, inclusief horeca, aan consumenten en de detailhandel, onder aftrek van kortingen, en exclusief de over de omzet geheven belastingen. De netto-omzet inzake leveringen aan consumenten wordt verantwoord bij afrekening door de consumenten aan de kassa. De netto-omzet inzake leveringen aan franchisenemers en derden wordt verantwoord bij levering uit de distributiecentra of bij levering vanuit leveranciers. Opbrengsten van diensten worden verantwoord naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Kostprijs van de omzet

De kostprijs van de omzet omvat de verkrijgingsprijs van de geleverde goederen, onder aftrek van gerealiseerde leveranciersbijdragen. Voorts zijn in de kostprijs van de omzet de kosten die verband houden met de exploitatie van de distributiecentra, inclusief het transport naar de filialen, opgenomen.

Overige bedrijfsopbrengsten

Onder de overige bedrijfsopbrengsten zijn de vergoedingen opgenomen die aan de franchisenemers en andere afnemers zijn berekend voor geleverde diensten. Daarnaast zijn hierin begrepen de opbrengsten die zijn ontvangen voor leveringen van winkel- en horecaexploitaties aan franchisenemers, opbrengsten in verband met verkoop van winkel- en horecaexploitaties aan derden, alsmede de provisies die met externe dienstverleners zijn overeengekomen.

Verkoopkosten

De verkoopkosten bestaan uit de kosten die direct en indirect verband houden met de verkoop van goederen en diensten, inclusief horeca. Hierin zijn onder andere begrepen de kosten die verband houden met de exploitatie van de eigen filialen en de kosten die door het hoofdkantoor worden gemaakt ter ondersteuning van de verkoopactiviteiten inclusief marketingkosten ten behoeve van de filialen en de franchisenemers. Onder de verkoopkosten zijn ook de bijdragen verantwoord die van leveranciers worden ontvangen voor promotionele activiteiten.

Algemene beheerkosten

Onder de algemene beheerkosten zijn de kosten begrepen die worden gemaakt in het kader van de beheersing van de activiteiten van de groep.

Financiële baten en lasten

De financiële baten omvatten de rentebaten op afgeleide financiële instrumenten, geïnvesteerde gelden en dividendopbrengsten, voorzover deelnemingen niet op de nettovermogenswaarde worden gewaardeerd. De financiële lasten omvatten onder andere de rentelasten op opgenomen gelden, op afgeleide financiële instrumenten, rente inzake financiële leases, financieringskosten over voorzieningen en verplichtingen en reële waarde mutaties in de participatieregeling. Financiële baten en lasten worden opgenomen in de winst- en verliesrekening op basis van de effectieve rentemethode.

Belastingen

De belastingen over het resultaat van het verslagjaar bestaan uit de over het commercieel resultaat verschuldigde dan wel te ontvangen vennootschapsbelasting rekening houdend met vrijgestelde resultaatbestanddelen. De winstbelasting wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking heeft op posten die rechtstreeks in het groepsvermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het groepsvermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over

de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Er wordt uitsluitend een uitgestelde belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Uitgestelde belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het geconsolideerde kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. De kasstromen zijn onderscheiden in kasstromen uit operationele activiteiten, investeringsactiviteiten en financieringsactiviteiten.

Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koersen die zijn gehanteerd in de winst- en verliesrekening. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van rente en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Eventueel betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van verworven groepsmaatschappijen wordt opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geldmiddelen heeft plaatsgevonden. Hierbij worden geldmiddelen, aanwezig in deze groepsmaatschappijen, afgetrokken van de aankoopprijs.

De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het geconsolideerde kasstroomoverzicht opgenomen.

Significante transacties

Acquisitie La Place

Op 15 februari 2016 is Jumbo met de curatoren van La Place tot overeenstemming gekomen over de aankoop van de zelfstandige vestigingen van La Place. Met deze overeenstemming heeft Jumbo beslissende zeggenschap verkregen over La Place door verkrijging van alle activa, de serviceorganisatie en de alleenstaande vestigingen van La Place. Deze acquisitie kwalificeert als een overname van een bedrijfscombinatie en is als zodanig verwerkt.

De aankoop van La Place past in de strategie van Jumbo. De restaurants van La Place en de supermarkten van Jumbo gaan elkaar versterken door uitwisseling van modules, producten, concepten voor de klant en andere synergievoordelen tussen beide formules.

De overname heeft in 2016 € 62.728 netto-omzet aan Jumbo toegevoegd. Indien deze acquisitie het hele jaar tot Jumbo zou hebben behoord, zou de netto-omzet circa € 14.000 hoger zijn geweest. De kosten samenhangend met de acquisitie bedroegen € 883 en zijn in de geconsolideerde winst- en verliesrekening opgenomen onder de algemene beheerkosten.

De betaalde koopsom voor het verkrijgen van La Place op 15 februari 2016 bedroeg € 48.000. De acquisitie is gefinancierd uit eigen middelen en het benutten van bestaande kredietlijnen.

Als gevolg van de overname zijn onderstaande activa verworven en verplichtingen aangegaan:

Op 15 februari 2016	
Immateriële vaste activa	32.059
Materiële vaste activa	13.786
Voor verkoop aangehouden activa	1.874
Voorraden	281
Saldo van identificeerbare netto-activa	48.000

De waarderingstechnieken die zijn gebruikt voor het bepalen van de reële waarde zijn als volgt:

- Immateriële vaste activa: de reële waarde van de merknaam van La Place is bepaald op basis van de geschatte toekomstige vrije kasstromen met de zogenoemde 'discounted cashflow' methode.
- Materiële vaste activa en voor verkoop aangehouden activa: de reële waarde is bepaald op basis van het geschatte bedrag waartegen het actief zou kunnen worden verhandeld tussen een goed geïnformeerde koper en verkoper in een zakelijke transactie tussen derde partijen en opbrengsten vanuit geveilde activa.
- Voorraden: de reële waarde is bepaald op basis van de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten voor verkoop en een redelijke winstmarge.

Naast voorgaande zijn op 1 april 2016 een tweetal Duitse vestigingen overgenomen door La Place Food GmbH.

Toelichting op de geconsolideerde balans

1. Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa over 2016 is als volgt:

	Goodwill	Merk-namen	Vestigings-punten	Overige	Totaal 2016
Stand begin boekjaar					
Aanschafwaarde	785.061	-	898.358	132.121	1.815.540
Cumulatieve amortisaties	-144.022	-	-235.248	-47.808	-427.078
Boekwaarde begin boekjaar	641.039	-	663.110	84.313	1.388.462
Mutaties gedurende het boekjaar					
Investerings	-	-	4.871	2.262	7.133
Investerings zelfontwikkelde software	-	-	-	27.870	27.870
Desinvesteringen	-60	-	-376	-19	-455
Verwervingen via bedrijfscombinaties	-	32.059	2.026	-	34.085
Overboekingen van materiële- en financiële vaste activa	-	-	1.319	-	1.319
Overige mutaties	-	-	4.659	-	4.659
Amortisaties	-	-	-45.048	-21.689	-66.737
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-5.666	-	-5.666
	-60	32.059	-38.215	8.424	2.208
Stand einde boekjaar					
Aanschafwaarde	785.001	32.059	905.429	149.286	1.871.775
Cumulatieve amortisaties	-144.022	-	-280.534	-56.549	-481.105
Boekwaarde einde boekjaar	640.979	32.059	624.895	92.737	1.390.670

Het verloop van de immateriële vaste activa over 2015 is als volgt:

	Goodwill	Merk-namen	Vestigings-punten	Overige	Totaal 2015
Stand begin boekjaar					
Aanschafwaarde	782.554	-	851.811	144.688	1.779.053
Cumulatieve amortisaties	-143.623	-	-190.000	-70.313	-403.936
Boekwaarde begin boekjaar	638.931	-	661.811	74.375	1.375.117
Mutaties gedurende het boekjaar					
Investeringen	-	-	12.923	11.571	24.494
Investeringen zelfontwikkelde software	-	-	-	19.849	19.849
Desinvesteringen	-	-	-	-103	-103
Verwervingen via bedrijfscombinaties	3.600	-	20.744	-	24.344
Vervreemdingen	-2.313	-	-1.480	-	-3.793
Overboekingen binnen immateriële vaste activa	-469	-	469	-	-
Overboekingen van materiële- en financiële vaste activa	-	-	2.756	-693	2.063
Overboekingen naar voor verkoop aangehouden activa	-	-	-27	-	-27
Overige mutaties	1.290	-	11.335	-	12.625
Amortisaties	-	-	-45.421	-20.686	-66.107
Terugname bijzondere waardeverminderingen	-	-	3.984	-	3.984
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-3.984	-	-3.984
	2.108	-	1.299	9.938	13.345
Stand einde boekjaar					
Aanschafwaarde	785.061	-	898.358	132.121	1.815.540
Cumulatieve amortisaties	-144.022	-	-235.248	-47.808	-427.078
Boekwaarde einde boekjaar	641.039	-	663.110	84.313	1.388.462

Voor een nadere toelichting op de bijzondere waardeverminderingen wordt verwezen naar noot 20.

Goodwill

De goodwill is gevormd als gevolg van de verwerving van Super de Boer en C1000. De goodwill bestaat voornamelijk uit voordelen op de inkoopmarkt door volumevoordelen en daardoor betere marges en verwachte synergievoordelen mede op het gebied van een betere landelijke dekking en daardoor lagere kosten per eenheid.

Merkmamen

De merknaam La Place is verkregen bij de acquisitie van La Place.

2. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa over 2016 is als volgt:

1. Bedrijfsgebouwen en –terreinen
2. Bouwkundige voorzieningen
3. Inventarissen en installaties
4. Andere vaste bedrijfsmiddelen
5. Activa in uitvoering

	1	2	3	4	5	Totaal 2016
Stand begin boekjaar						
Aanschafwaarde	22.232	245.099	324.572	49.599	4.283	645.785
Cumulatieve afschrijvingen	-6.469	-152.390	-224.255	-38.487	-	-421.601
Boekwaarde begin boekjaar	15.763	92.709	100.317	11.112	4.283	224.184
Mutaties gedurende het boekjaar						
Investeringen	2.603	27.920	51.863	3.572	40	85.998
Verwervingen via bedrijfscombinaties	-	8.984	9.321	36	-	18.341
Vervreemdingen	-	-161	-930	-51	-	-1.142
Overboekingen binnen materiële vaste activa	-	-1.375	1.291	84	-	-
Overboekingen naar immateriële vaste activa	-1.319	-	-	-	-	-1.319
Overboekingen naar voor verkoop aangehouden activa	-2.454	-	-	-	-628	-3.082
Desinvesteringen	-	-820	-2.309	-6	-	-3.135
Afschrijvingen	-833	-19.767	-36.441	-3.965	-	-61.006
Bijzondere waardeverminderingen	-	-643	-639	-	-	-1.282
	-2.003	14.138	22.156	-330	-588	33.373
Stand einde boekjaar						
Aanschafwaarde	20.727	255.581	349.023	46.235	3.695	675.261
Cumulatieve afschrijvingen	-6.967	-148.734	-226.550	-35.453	-	-417.704
Boekwaarde einde boekjaar	13.760	106.847	122.473	10.782	3.695	257.557

Het verloop van de materiële vaste activa over 2015 is als volgt:

	1	2	3	4	5	Totaal 2015
Stand begin boekjaar						
Aanschafwaarde	21.757	224.040	313.251	30.955	26.371	616.374
Cumulatieve afschrijvingen	-5.466	-137.325	-223.243	-24.764	-	-390.798
Boekwaarde begin boekjaar	16.291	86.715	90.008	6.191	26.371	225.576
Mutaties gedurende het boekjaar						
Investeringen	1.630	23.297	36.920	3.949	8.810	74.606
Verwervingen via bedrijfscombinaties	3.719	1.710	892	-	-	6.321
Vervreemdingen	-3.966	-110	-69	-	-9.709	-13.854
Overboekingen binnen materiële vaste activa	4.186	4.332	6.108	7.249	-21.875	-
Overboekingen naar immateriële vaste activa	-	-2.094	-662	-	693	-2.063
Overboekingen naar voor verkoop aangehouden activa	-5.269	-436	-307	-	-7	-6.019
Desinvesteringen	-	-2.872	-1.905	-63	-	-4.840
Afschrijvingen	-828	-16.898	-29.839	-5.861	-	-53.426
Bijzondere waardeverminderingen	-	-935	-829	-353	-	-2.117
	-528	5.994	10.309	4.921	-22.088	-1.392
Stand einde boekjaar						
Aanschafwaarde	22.232	245.099	324.572	49.599	4.283	645.785
Cumulatieve afschrijvingen	-6.469	-152.390	-224.255	-38.487	-	-421.601
Boekwaarde einde boekjaar	15.763	92.709	100.317	11.112	4.283	224.184

Voor een nadere toelichting op de bijzondere waardeverminderingen wordt verwezen naar noot 20.

Het totaalbedrag van de in de winst- en verliesrekening verantwoorde afschrijving materiële vaste activa bedraagt € 61.006 (2015: € 53.426).

Financiële leases van activa

Onder de bedrijfsgebouwen en -terreinen zijn financiële leases opgenomen van € 4.195 (2015: € 4.698; begin boekjaar 2015: € 5.201). Jumbo heeft niet het juridische eigendom van deze bedrijfsgebouwen.

3. Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan volledig uit leningen u/g. Het verloop van de leningen u/g is als volgt:

	2016	2015
Bruto saldo per begin boekjaar	48.525	47.183
Nieuwe verstrekkingen	11.695	42.409
Ontvangen aflossingen	-9.597	-33.508
Kwijting leningen	-6.281	-5.669
Overige mutaties	-4.503	-1.890
Bruto saldo per einde boekjaar	39.839	48.525
Voorziening	-4.293	-5.932
Netto saldo per einde boekjaar	35.546	42.593

De leningen u/g betreffen leningen aan ondernemers, leningen aan verbonden partijen en overige leningen. Van de huidige leningen aan ondernemers wordt in 2017 naar verwachting € 3.719 afgelost. Het merendeel van de leningen aan ondernemers is niet-rentedragend.

Onder de leningen u/g is een vordering op verbonden partijen opgenomen van € 5.200 (2015: € 6.000; begin boekjaar 2015: € nihil). Deze vordering is direct opeisbaar en over deze vordering wordt een zakelijke rente berekend.

Onder de overige mutaties zijn onder andere de contante waardemutaties opgenomen. De disconteringsvoet is gebaseerd op de marktrente inclusief risico's verplichtingen van 3,25%.

4. Voor verkoop aangehouden activa

De voor verkoop aangehouden activa bestaan uit:

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Immateriële vaste activa	-	27	-
Materiële vaste activa	3.082	6.019	4.445
Vlottende activa	3.621	-	-
Overig	874	-	-
	7.577	6.046	4.445

De voor verkoop aangehouden activa betreffen activa die beschikbaar zijn voor desinvestering en waarvan de effectuering naar verwachting binnen 12 maanden zal worden gerealiseerd.

5. Voorraden

De voorraden bestaan hoofdzakelijk uit handelsgoederen en emballage.

De boekwaarde van de voorraad handelsgoederen welke is gewaardeerd tegen lagere netto-opbrengstwaarde bedraagt € 11.503 (2015: € 15.185; begin boekjaar 2015: € 24.604), rekening houdend met nog te maken verkoopkosten. De voorziening in de voorraadwaardering is inclusief de afwaardering naar reële waarde. De mutatie van de voorziening is via de winst- en verliesrekening verwerkt.

6. Handelsdebiteuren en overige vorderingen

De handelsdebiteuren en overige vorderingen bestaan uit:

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Handelsdebiteuren	195.422	171.670	207.651
Vorderingen op nabetalings	2.030	358	271
Vooruitbetaling acquisitie	22.737	-	-
Overlopende activa	14.695	16.330	29.328
	234.884	188.358	237.250

In de post handelsdebiteuren is een voorziening wegens oninbaarheid opgenomen van € 18.395 (2015: € 17.965; begin boekjaar 2015: € 15.716).

Ultimo 2016 zijn onder de handelsdebiteuren vorderingen op verbonden partijen opgenomen van € 1.404 (2015: € 1.083; begin boekjaar 2015: € 196), hiervoor is geen voorziening wegens oninbaarheid opgenomen (conform 2015 en begin boekjaar 2015).

De vorderingen op nabetalings betreffen vorderingen op ondernemers inzake nabetalingsregelingen die het komende jaar zullen worden ontvangen. Voor de jaren daarna kan geen betrouwbare inschatting worden gemaakt van de ontvangsten en is uit dien hoofde geen vordering opgenomen.

Onder de vooruitbetaling acquisitie is een bedrag van € 22.737 (excl. rente) opgenomen inzake de overname van de AC-restaurants in 2017, welke onder de gebeurtenissen na balansdatum is toegelicht. De vooruitbetaalde post is op de leveringsdatum verrekend met de betaling van de koopsom.

De overlopende activa betreffen onder andere voorfinanciering van onroerend goed in ontwikkeling, te vorderen accijnzen, vooruitbetaalde marketingkosten, vooruitbetaalde verzekeringen, vorderingen op personeel en overige vorderingen en overlopende activa.

7. Liquide middelen

De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking van Jumbo (2015: met uitzondering van € 250; begin boekjaar 2015: met uitzondering van € 1.068 welke niet vrij beschikbaar waren in verband met afgegeven garanties inzake huurverplichtingen).

8. Groepsvermogen

Geplaatst kapitaal

Het geplaatste kapitaal per ultimo boekjaar 2016 bestaat uit 8.008 gewone aandelen (2015: 8.008; begin boekjaar 2015: 8.008). De nominale waarde per gewoon aandeel bedraagt € 1 (1 euro).

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90, bestaande uit 90.000 gewone aandelen, elk groot € 1 (1 euro).

Alle aandelen zijn gerechtigd tot dividend.

Algemene reserves

De algemene reserves worden aangehouden door Jumbo op grond van statutaire bepalingen. Het saldo staat ter beschikking van de aandeelhouders. In 2016 is een dividend van € 20.000 uitgekeerd aan de aandeelhouders. De mutaties in de algemene reserves worden uiteengezet in het geconsolideerd verloop van het groepsvermogen.

Onverdeeld resultaat

Het onverdeeld resultaat wordt gevormd door het saldo van winsten die niet zijn uitgekeerd. Het saldo staat ter beschikking van de aandeelhouders. De mutaties in het onverdeeld resultaat worden uiteengezet in het geconsolideerd verloop van het groepsvermogen.

Winst per aandeel

	2016	2015
Gewogen gemiddeld aantal aandelen	8.008	8.008
Gewone winst per aandeel (x € 1)	€ 13.666	€ 9.516
Verwaterde winst per aandeel (x € 1)	€ 13.666	€ 9.516

9. Leningen en overige verplichtingen

De leningen en overige verplichtingen bestaan uit:

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Langlopende leningen en overige verplichtingen			
Bankleningen	385.590	500.055	589.543
Participatieregeling	38.303	43.947	35.454
Verplichtingen uit hoofde van triple-net distributiecentra	5.929	6.423	6.876
Verplichtingen uit hoofde van triple-net winkelpanden	21.068	21.151	20.283
Financiële leaseverplichtingen	7.740	8.516	9.216
Overige leningen en verplichtingen	-	-	225
	458.630	580.092	661.597
Kortlopende leningen en overige verplichtingen			
Bankleningen	25.000	55.352	23.239
Participatieregeling	19.151	-	-
Verplichtingen uit hoofde van triple-net distributiecentra	493	452	412
Verplichtingen uit hoofde van triple-net winkelpanden	83	31	-
Financiële leaseverplichtingen	777	700	631
Overige leningen en verplichtingen	-	128	-
	45.504	56.663	24.282
Totaal rentedragende leningen	504.134	636.755	685.879

Het verloop van de bankleningen kan als volgt worden weergegeven:

	2016	2015
Bruto saldo per begin boekjaar	560.563	623.239
Aflossingen	-573.063	-62.676
Opnamen	475.000	-
Verlaging faciliteit	-50.000	-
Bruto saldo per einde boekjaar	412.500	560.563
Kortlopende aflossingsverplichtingen	-25.000	-55.352
Geactiveerde bankenfee	-1.910	-5.156
Netto saldo per einde boekjaar	385.590	500.055

De aangegane bankleningen maken onderdeel uit van de op 11 mei 2016 afgesloten 5-jarige financieringsovereenkomst. Met deze herfinanciering is de oude financiering daterend uit 2012 volledig afgelost. Over de aangegane bankleningen is een rentevergoeding verschuldigd die gelijk is aan het EURIBOR-tarief, vermeerderd met een opslag. Het gemiddelde rentepercentage in 2016 bedroeg 1,73% (2015: 2,37%).

De op de leningen gesaldeerde bankenfee betreffen de kosten die aan de banken bij aangaan van de kredietfaciliteit zijn betaald. Deze kosten zullen gedurende de looptijd van de financieringsovereenkomst evenredig ten laste van de post financiële baten en lasten in de winst- en verliesrekening worden gebracht.

Participatieregeling

De participatieregeling van Jumbo kwalificeert als financieel instrument en wordt geclassificeerd onder de langlopende en kortlopende verplichtingen.

In 2012 heeft Jumbo zelfstandige ondernemers en het management de mogelijkheid gegeven te participeren in de vennootschap door middel van winstbewijzen. Ook een deel van de leden van de Raad van Bestuur zijn in het bezit van winstbewijzen. De winstbewijzen hebben geen stemrechten en bedragen nominaal € 50 per winstbewijs. Vanaf 2013 tot medio 2015 konden nieuwe participanten toetreden tegen de reële waarde op het moment van toetreding. Ultimo boekjaar zijn cumulatief 502 participatiebewijzen uitgegeven voor een inlegwaarde van € 26.113 (2015: 521 participatiebewijzen voor een inlegwaarde van € 27.017; begin boekjaar 2015: 521 participatiebewijzen voor een inlegwaarde van € 26.611).

Triple-net verplichtingen

Onder de verplichtingen is inzake triple-net verplichtingen een bedrag ad € 576 (2015: € 483; begin boekjaar 2015: € 412) opgenomen, dat binnen 1 jaar zal worden aangewend in de exploitatie. Dit bedrag bestaat uit een vrijval van € 3.587 (2015: € 3.538; begin boekjaar 2015: € 3.404) en een discontering van € 3.011 (negatief) (2015: € 3.055 negatief; begin boekjaar 2015: € 2.992 negatief). De triple-net verplichtingen komen voort uit de overname van C1000. C1000 is vóór de overname leaseovereenkomsten aangegaan op basis van zogenaamde 'triple-net' voorwaarden, waarbij zij zich heeft verplicht tot het betalen van alle eigenaarslasten verbonden aan het gehuurde onroerend goed gedurende de looptijd van de leaseovereenkomsten. De verplichtingen voortvloeiende uit deze overeenkomsten heeft Jumbo verantwoord als langlopende verplichtingen en betreft de contante waarde van toekomstige geschatte kasstromen. Het contant maken geschiedt tegen een disconteringsvoet gebaseerd op een rente die geldt voor gelijksoortige financieringsovereenkomsten en past bij de gemiddelde verwachte resterende looptijd. De resterende looptijd van de verplichtingen uit hoofde van triple-net distributiecentra bedraagt 9 jaar en de resterende looptijd van de verplichtingen uit hoofde van triple-net winkelpanden bedraagt 18 jaar.

Financiële leaseverplichtingen

De financiële leaseverplichtingen betreffen de verplichtingen uit hoofde van aangegane financiële leaseovereenkomsten inzake onroerende zaken. Het contant maken van deze verplichtingen geschiedt tegen een disconteringsvoet gebaseerd op een rente die geldt voor gelijksoortige financieringsovereenkomsten en past bij de gemiddelde verwachte resterende looptijd.

10. Pensioenen en overige uitgestelde beloningen

De verplichtingen uit hoofde van pensioenen en overige uitgestelde beloningen bestaan uit:

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Pensioenverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen	10.202	8.742	8.778
Overige verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen	9.486	11.417	17.781
	19.688	20.159	26.559

Pensioenverplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen

1. Toegezegde pensioenverplichtingen
2. Reële waarde fondsbeleggingen
3. Netto pensioenvorderingen en -verplichtingen (saldo 1 en 2)
4. Ten laste van de winst- en verliesrekening
5. Rechtstreeks verwerkt in het groepsvermogen

2016	1	2	3	4	5
Stand begin boekjaar	43.102	-34.360	8.742		
Mutaties gedurende het boekjaar					
Aan dienstjaar toegekende pensioenrechten	1.053	-	1.053	1.053	-
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	-493	-	-493	-493	-
Rentelasten (baten)	980	-806	174	174	-
Bijdragen door de werkgever	-	-629	-629	-	-
Bijdragen door de werknemers	487	-487	-	-	-
Rendement op fondsbeleggingen	-	-3.220	-3.220	-	-3.220
Ervaringsaanpassingen	-411	-	-411	-	-411
Aanpassingen in financiële veronderstellingen	4.941	-	4.941	-	4.941
Aanpassingen in demografische veronderstellingen	80	-	80	-	80
Betaalde pensioenuitkeringen	-686	686	-	-	-
Overige mutaties	-35	-	-35	-35	-
	5.916	-4.456	1.460	699	1.390
Stand einde boekjaar	49.018	-38.816	10.202	699	1.390

2015	1	2	3	4	5
Stand begin boekjaar	42.880	-34.102	8.778		
Mutaties gedurende het boekjaar					
Aan dienstjaar toegekende pensioenrechten	1.338	-	1.338	1.338	-
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	-54	-	-54	-54	-
Rentelasten (baten)	904	-739	165	165	-
Bijdragen door de werkgever	-	-1.001	-1.001	-	-
Bijdragen door de werknemers	464	-464	-	-	-
Rendement op fondsbeleggingen	-	1.295	1.295	-	1.295
Ervaringsaanpassingen	50	-	50	-	50
Aanpassingen in financiële veronderstellingen	-1.711	-	-1.711	-	-1.711
Aanpassingen in demografische veronderstellingen	-111	-	-111	-	-111
Betaalde pensioenuitkeringen	-651	651	-	-	-
Overige mutaties	-7	-	-7	-7	-
	222	-258	-36	1.442	-477
Stand einde boekjaar	43.102	-34.360	8.742	1.442	-477

Jumbo heeft haar toegezegde-pensioenregeling ondergebracht bij pensioenverzekeraars. Dit betreffen met name middelloonregelingen met voorwaardelijke indexatie, waar bij enkele verzekerde regelingen de indexatie gekoppeld is aan de indexatie van een bedrijfstakpensioenfonds. De verplichting voor de werkgever bij actieve regelingen bestaat uit de jaarpremie, eventuele indexaties, administratiekosten en koopsommen voor individuele uitgaande waardeoverdrachten. Bij inactieve regelingen bestaan de verplichtingen voor de werkgever uit koopsommen voor uitgaande waardeoverdrachten en eventuele indexaties. De financieringsregelingen zijn vastgelegd in verzekeringcontracten tussen Jumbo en de pensioenverzekeraars.

De verwachte te betalen premiebijdragen van de werkgever in 2017 bedraagt € 564 en van de werknemer € 436.

De fondsbeleggingen betreffen 100% verzekerde contracten. De waarde van de fondsbeleggingen zijn gebaseerd op de garantie-waarden van deze contracten. De pensioenverzekeraar is verantwoordelijk voor de fondsbeleggingen. De fondsbeleggingen worden niet uitgesplitst naar pensioencontract. De pensioenverzekeraars stellen periodiek een analyse op voor de afstemming van de fondsbeleggingen en pensioenverplichtingen op korte en lange termijn. De pensioenverzekeraars passen op basis van de uitkomsten van genoemde analyses, indien noodzakelijk, de aard en samenstelling van de beleggingen aan op de verwachte looptijden van de pensioenverplichtingen. De looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de toegezegde-bijdrageregelingen varieert tussen de 13 en 30 jaar.

De voornaamste gehanteerde actuariële veronderstellingen die zijn gehanteerd bij de berekening van de pensioenverplichtingen zijn hieronder in bandbreedtes weergegeven.

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Disconteringsvoet	1,6%-2,0%	2,0%-2,5%	1,8%-2,4%
Verwachte toekomstige reële loonsverhogingen algemeen	1,8%	2,0%	2,0%
Verwachte toekomstige reële loonsverhogingen individueel	0%-3,0%	0%-3,0%	0%-3,0%
Verwachte toekomstige inflatie	1,8%	2,0%	2,0%
Verwachte pensioenstijging actieve deelnemers	0%	0%-2,0%	0%-2,0%
Verwachte pensioenstijging inactieve deelnemers	0%-1,7%	0%-1,7%	0%-2,0%

Voor 2016 is de Prognosetafel AG 2016 gebruikt (2015: Prognosetafel AG 2014).

De onderstaande gevoeligheidsanalyse is gebaseerd op de meest aannemelijke wijzigingen in de actuariële veronderstellingen die voor zouden kunnen komen aan het einde van de verslagperiode, terwijl de andere actuariële veronderstellingen constant blijven. Het effect op de contante waarde van de toegezegde-pensioenverplichtingen is hieronder weergegeven.

	2016
Daling rekenrente met 0,5%	-5.967
Stijging rekenrente met 0,5%	5.126
Daling indexatie met 0,5%	3.233
Stijging indexatie met 0,5%	-5.918

Bijdrage aan toegezegde-bijdrage pensioenregelingen

De toegezegde-bijdrageregelingen bestaan voor het grootste deel uit regelingen bij bedrijfstakpensioenfonds. Jumbo is aangesloten bij meerdere bedrijfstakpensioenfonds. Ultimo 2016 was het overgrote deel van de medewerkers als deelnemer aangesloten bij de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Levensmiddelenbedrijf en de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Groothandel in Levensmiddelen. De dekkingsgraden van deze fondsen bedragen per balansdatum 2016 respectievelijk 95,9% en 103,9% (2015: respectievelijk 105,4% en 109,2%). Beide bedrijfstakpensioenfonds hebben een herstelplan waarbij de premie een sturingsmiddel is. De komende jaren worden naast de reguliere kostendekkende premies, geen additionele premies verwacht.

Jumbo verwacht in 2017 een bijdrage te verrichten in de vorm van premies ten bedrage van € 848 (2016: € 1.001) aan de toegezegde-bijdrage pensioenregelingen.

Overige verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen

De overige verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen bestaan uit een voorziening voor jubileumuitkeringen en een voorziening voor arbeidsongeschiktheid.

Het verloop van de overige verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen is als volgt:

	Jubileum-uitkeringen	Arbeidsongeschiktheid	Totaal 2016	Totaal 2015
Stand begin boekjaar	8.479	2.938	11.417	17.781
Dotaties	993	1.398	2.391	498
Vrijvallen	-2.427	-	-2.427	-262
Onttrekkingen	-439	-954	-1.393	-6.672
Mutaties contante waarde	-349	-153	-502	72
Mutatie in boekwaarde	-2.222	291	-1.931	-6.364
Stand einde boekjaar	6.257	3.229	9.486	11.417
Langlopend	5.849	2.283	8.132	9.913
Kortlopend	408	946	1.354	1.504
Stand einde boekjaar	6.257	3.229	9.486	11.417

11. Latente belastingverplichtingen

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen zijn gevormd over de tijdelijke verschillen die bestaan tussen de commerciële en fiscale grondslagen van waardering en resultaatbepaling. De verschillen zijn voornamelijk ontstaan uit de verwerking van acquisities. De voorziening voor belastingverplichtingen heeft overwegend een langlopend karakter. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen binnen fiscale eenheden worden in de balans gesaldeerd gepresenteerd.

Het verloop van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen is als volgt:

	2015		Mutaties gedurende het boekjaar		2016	
	Vordering	Verplichting	Via winst- en verliesrekening	Via groepsvermogen	Vordering	Verplichting
Immateriële vaste activa	-11.930	157.749	-2.398	-	-8.926	152.347
Materiële vaste activa	-5.616	9.487	-2.621	-	-3.835	5.085
Financiële vaste activa	-	241	-46	-	-	195
Pensioenen en overige uitgestelde beloningen	-3.067	-	587	-347	-2.827	-
Voorzieningen	-300	2.478	-1.022	-	-220	1.376
Langlopende verplichtingen	-	883	-883	-	-	-
Overige activa en passiva	-928	-	-182	-	-2.015	905
Herinvesteringsreserve	-	36.545	978	-	-	37.523
Saldering latente vorderingen en verplichtingen	21.841	-21.841	-	-	17.823	-17.823
Netto latente belastingsaldi	-	185.542	-5.587	-347	-	179.608

	Begin boekjaar 2015		Mutaties gedurende het boekjaar		2015	
	Vordering	Verplichting	Via winst- en verliesrekening	Via groepsvermogen	Vordering	Verplichting
Immateriële vaste activa	-15.037	161.849	-993	-	-11.930	157.749
Materiële vaste activa	-3.393	12.211	-4.947	-	-5.616	9.487
Financiële vaste activa	-	-	241	-	-	241
Pensioenen en overige uitgestelde beloningen	-3.099	-	-87	119	-3.067	-
Voorzieningen	-	853	1.325	-	-300	2.478
Langlopende verplichtingen	-1.956	1.717	1.122	-	-	883
Overige activa en passiva	-577	904	-1.255	-	-928	-
Herinvesteringsreserve	-	41.119	-4.574	-	-	36.545
Verrekenbare fiscale verliezen	-1	-	1	-	-	-
Saldering latente vorderingen en verplichtingen	24.063	-24.063	-	-	21.841	-21.841
Netto latente belastingsaldi	-	194.590	-9.167	119	-	185.542

Er zijn geen latente belastingverplichtingen of -vorderingen die niet zijn opgenomen op de balans.

De mutatie van de belastingverplichting met betrekking tot de pensioenen en overige uitgestelde beloningen in het groepsvermogen van € -347 (2015: € 119) betreft de belastingverplichting over de actuariële resultaten op de toegezegde-pensioenregelingen.

Fiscale eenheid

Ultimo boekjaar 2016 zijn in de fiscale eenheid Jumbo Groep Holding B.V. voor de omzetbelasting opgenomen alle in de consolidatie begrepen Nederlandse groepsmaatschappijen, met uitzondering van Euroselect B.V. en La Place Food Vastgoed B.V.

Ultimo boekjaar 2016 zijn in de fiscale eenheid Jumbo Groep Holding B.V. voor de vennootschapsbelasting opgenomen alle in de consolidatie begrepen Nederlandse groepsmaatschappijen met uitzondering van La Place Food Vastgoed B.V.

Door opname in een fiscale eenheid zijn de groepsmaatschappijen van Jumbo Groep Holding B.V. ieder hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van de betreffende fiscale eenheid.

12. Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Reorganisatie	11.343	13.265	35.111
Verlieslatende contracten	35.731	45.687	52.941
Overige voorzieningen	1.827	4.587	8.418
	48.901	63.539	96.470
Langlopend	30.212	37.570	53.946
Kortlopend	18.689	25.969	42.524
	48.901	63.539	96.470

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde. De disconteringsvoet is gebaseerd op de risicovrije rentevoet van 1,43%.

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	Reorganisatie	Verlieslatende contracten	Overige	Totaal 2016	Totaal 2015
Stand begin boekjaar	13.265	45.687	4.587	63.539	96.470
Dotaties	18.592	9.093	255	27.940	18.598
Vrijvallen	-3	-5.014	-706	-5.723	-16.286
Onttrekkingen	-20.443	-13.874	-2.342	-36.659	-34.704
Mutaties contante waarde	-68	-161	33	-196	-539
Mutatie in boekwaarde	-1.922	-9.956	-2.760	-14.638	-32.931
Stand einde boekjaar	11.343	35.731	1.827	48.901	63.539
Langlopend	397	29.646	169	30.212	37.570
Kortlopend	10.946	6.085	1.658	18.689	25.969
Stand einde boekjaar	11.343	35.731	1.827	48.901	63.539

13. Financiële instrumenten

Algemeen

Ten aanzien van het indekken van financiële risico's maakt Jumbo in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van verschillende financiële instrumenten. Financiële instrumenten van Jumbo omvatten liquide middelen, leningen u/g, handelsdebiteuren en overige vorderingen, rentedragende leningen en overige langlopende verplichtingen, rekening-courantkredieten, handelscrediteuren en overige schulden en afgeleide financiële instrumenten. Jumbo gaat transacties aan in afgeleide financiële instrumenten teneinde de aan financiële instrumenten gerelateerde risico's af te dekken. Afgeleide financiële instrumenten worden niet voor handelsdoeleinden aangehouden.

Jumbo maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die Jumbo blootstelt aan liquiditeits-, krediet- en marktrisico's.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat Jumbo op enig moment niet aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Het uitgangspunt voor het managen van het liquiditeitsrisico is dat er voldoende liquiditeiten worden aangehouden dan wel kredietfaciliteiten beschikbaar zijn om te kunnen voldoen aan de huidige en toekomstige financiële verplichtingen, onder zowel normale als meer uitdagende omstandigheden.

Kredietfaciliteiten

In 2016 is de bestaande financieringsovereenkomst daterend uit 2012 vervangen door een nieuwe financieringsovereenkomst. De nieuwe financieringsovereenkomst is per 11 mei 2016 afgesloten en heeft een looptijd van 5 jaar, met een optie tot verlenging van 2 jaar. De nieuwe financieringsovereenkomst is afgesloten met het bankensyndicaat bestaande uit de ABN AMRO Bank, Rabobank, ING en Deutsche Bank.

De kredietfaciliteiten ultimo 2016 zijn als volgt:

	Kredietfaciliteit	Aangewend
Term Loan	300.000	287.500
Revolving Facility	175.000	125.000
Ancillary	150.000	-
	625.000	412.500

Met betrekking tot de vermelde kredietfaciliteiten is met de banken een convenant overeengekomen dat als volgt kan worden samengevat: de netto schuld in verhouding tot de EBITDA (cumulatieve EBITDA op een 12-maands voortschrijdende basis).

Voor het verkrijgen van de kredietfaciliteit is door Jumbo de hoofdelijke aansprakelijkheid van alle tot Jumbo behorende dochtermaatschappijen tot zekerheid verstrekt.

Financiële instrumenten

De rente over de financiering is variabel en gebaseerd op de EURIBOR vermeerderd met een opslag. De herfinanciering bevat een floor op 0%, de te betalen rente kan niet lager zijn dan de opslag.

Een deel van het renterisico is afgedekt door middel van rentederivaten. De rentederivaten bestaan uit Interest Rate Swaps, die evenals de financiering voorzien zijn van een floor op 0%. Per 30 december 2016 zijn nieuwe Interest Rate Swaps met een totale waarde van € 175.000 afgesloten welke geleidelijk aflopen over de looptijd en zullen eindigen per 30 juni 2020. De lopende Interest Rate Swaps met een totale waarde van € 115.000 eindigen per 2 januari 2017. De totale nominale waarde van de Interest Rate Swaps per einde boekjaar is € 290.000.

Contractuele looptijden van de financiële verplichtingen

Hieronder volgen de contractuele looptijden van de financiële verplichtingen inclusief verplichte aflossingen en rentebetalingen van Jumbo op balansdatum. De rentelasten zijn ingeschat rekening houdend met een gemiddeld EURIBOR tarief van 0% en een schuld afbouw conform de meerjarenplanning.

	Boekwaarde	Contractuele kasstromen	Minder dan één jaar	1-5 jaar	Meer dan 5 jaar
2016					
Bankleningen	410.590	422.282	28.172	394.110	-
Participatieregeling	57.454	57.454	19.151	38.303	-
Overige financieringsverplichtingen	36.090	36.090	1.352	7.481	27.257
Afgeleide financiële instrumenten	-	546	201	345	-
Vennootschapsbelasting	14.906	14.906	14.906	-	-
Crediteuren en overige schulden	1.078.895	1.078.895	1.078.895	-	-
	1.597.935	1.610.173	1.142.677	440.239	27.257

2015

Bankleningen	555.407	564.515	564.515	-	-
Participatieregeling	43.947	43.947	-	43.947	-
Overige financieringsverplichtingen	37.401	37.401	1.311	6.609	29.481
Afgeleide financiële instrumenten	3.548	3.623	3.623	-	-
Vennootschapsbelasting	23.255	23.255	23.255	-	-
Handelscrediteuren en overige schulden	924.744	924.744	924.744	-	-
	1.588.302	1.597.485	1.517.448	50.556	29.481

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financieel verlies voor Jumbo indien een afnemer of tegenpartij van een financieel instrument de aangegane contractuele verplichtingen niet nakomt.

De kredietrisico's bij Jumbo bestaan uit kredietrisico's op verstrekte financiering aan afnemers, verstrekte zekerheden aan financiële instellingen ten behoeve van de financieringsarrangementen aan afnemers en handelsvorderingen.

Voor de verstrekte financieringen en verstrekte zekerheden aan financiële instellingen ten behoeve van de financieringsarrangementen aan afnemers verlangt Jumbo van de betreffende afnemers zekerheden retour, waaronder hypothecaire inschrijvingen onroerende zaken, bankgaranties alsmede verpanding van activa, vorderingen en levensverzekeringrechten.

Het maximale kredietrisico bestaat uit de boekwaarden van de financiële activa op balansdatum en is als volgt:

	2016	2015
Leningen u/g	35.546	42.593
Handelsdebiteuren	195.422	171.670
Overige vorderingen en overlopende activa	39.462	16.688
Liquide middelen	93.520	93.243
	363.950	324.194

De ouderdomsopbouw van de handelsdebiteuren op balansdatum is als volgt:

	2016	2015
Niet vervallen	155.487	129.823
Overschrijding 0 - 30 dagen	18.572	21.352
Overschrijding 31 - 60 dagen	17.453	16.659
Overschrijding 61 - 90 dagen	2.490	8.082
Overschrijding meer dan 90 dagen	19.815	13.719
	213.817	189.635
Reële waardeaanpassingen	-18.395	-17.965
Boekwaarde debiteuren	195.422	171.670

De reële waardeaanpassingen als gevolg van mogelijke oninbaarheid van de handelsdebiteuren vinden op individuele basis plaats. Met betrekking tot de vorderingen die niet zijn vervallen en niet zijn afgewaardeerd, bestaan er per balansdatum geen indicaties dat deze niet zullen worden voldaan.

De mutaties in de voorziening voor oninbaarheid met betrekking tot handelsdebiteuren gedurende het jaar zijn als volgt:

	2016	2015
Stand begin boekjaar	-17.965	-15.716
Dotaties	-5.162	-6.302
Onttrekkingen	1.183	1.039
Vrijgevallen voorziening	3.549	3.015
	-430	-2.248
Stand einde boekjaar	-18.395	-17.965

Per balansdatum is er geen sprake van concentratie van kredietrisico's bij bepaalde partijen. Daarnaast wordt het maximale kredietrisico gemitigeerd door de verkregen zekerheden ten aanzien van de activa. Deze worden toegelicht onder noot 16 onder koop- en terugkoopverklaringen en andere garanties.

Marktrisico

Marktrisico betreft het risico dat de inkomsten van Jumbo of de waarde van financiële instrumenten nadelig worden beïnvloed door veranderingen in rentetarieven.

Renterisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij de door Jumbo aangegane leningen is sprake van een variabele rente. Jumbo heeft rentederivaten afgesloten ter beperking van de renterisico's.

Per ultimo boekjaar 2016 bezit Jumbo rentederivaten met looptijden tot en met 2020. De reële waarde van de rentederivaten is bepaald aan de hand van externe opgaven vanuit de financiële instellingen waarbij de rentederivaten zijn afgesloten. De reële waarde op balansdatum is zeer beperkt. Jumbo past vanaf boekjaar 2017 voor de nieuw afgesloten rente-derivaten hedge-accounting toe.

De reële waardemutaties op de Interest Swap Rates die afgesloten zijn ten tijde van de oude financiering in 2012 zijn verwerkt onder de afgeleide financiële instrumenten en in de financiële baten en lasten. Ultimo 2016 is 70,3% van de rentedragende schulden afgedekt door middel van de rentederivaten (2015: 40,1%; begin boekjaar 2015: 76,2%), het gemiddelde rentepercentage over de rentedragende schulden bedroeg 1,73% in 2016 (2015: 2,37%; begin boekjaar 2015: 4,43%).

Het tegenpartij risico wordt zeer laag ingeschat, aangezien de rentederivaten zijn afgesloten bij vooraanstaande financiële instellingen. Tevens zijn in de overeenkomsten geen zogenaamde 'margin calls' opgenomen.

Gevoeligheidsanalyse rente

De beheersing van het renterisico heeft ten doel het effect van korte termijn renteschommelingen op de groepsresultaten te beperken. Op de lange termijn echter zullen blijvende wijzigingen in rentepercentages van invloed zijn op het resultaat.

Op balansdatum is het renteprofiel van de rentedragende financiële instrumenten van Jumbo, rekening houdend met de aan deze instrumenten gekoppelde effectieve afdekkingsinstrumenten, als volgt:

	2016	2015
Instrumenten met een vaste rente		
Financiële activa	8.545	8.595
Financiële verplichtingen	290.000	225.000
	298.545	233.595

Instrumenten met een variabele rente

Financiële activa	95.368	96.376
Financiële verplichtingen	120.590	330.407
	215.958	426.783

De financiële activa hebben betrekking op rentedragende leningen u/g en liquide middelen, de financiële verplichtingen hebben betrekking op opgenomen bankleningen.

Gevoeligheidsanalyse kasstroom voor instrumenten met een variabele rente

Schommelingen van de variabele rente worden grotendeels afgedekt middels de rentederivaten, desondanks zal een stijging van het EURIBOR tarief zich in enige mate doorvertalen in hogere rentelasten.

Bij een, voorzover mogelijk, daling van 100 basispunten in de rentestanden (EURIBOR) over 2016 zou het groepsresultaat voor belastingen met € 1.577 dalen als gevolg van toegenomen variabele lasten van de rentederivaten bij gelijkblijvende rentelasten op de financiering; de contracten inzake de Interest Rate Swaps die zijn afgesloten in 2012 bevatten geen floor op 0%. Bij een stijging van 100 basispunten in de rentestanden (EURIBOR) over 2016 zou het groepsresultaat voor belasting met € 2.192 dalen als gevolg van de stijgende rentelasten van de financiering, grotendeels gecompenseerd door de ontvangsten van de rentederivaten. Aangenomen wordt dat alle andere variabelen constant blijven.

In de balans opgenomen financiële instrumenten en reële waarde

De boekwaarde van financiële instrumenten komt nagenoeg overeen met de reële waarde. De bepaling van de reële waarde van (afgeleide) financiële instrumenten is toegelicht onder de grondslagen, waarbij het niveau van de hiërarchie van de reële waarde is vermeld.

Op balansdatum is de reële waarde en bijbehorende hiërarchie van de financiële instrumenten als volgt:

	2016			2015		
	Boek-waarde	Reële waarde	Hiër-archie	Boek-waarde	Reële waarde	Hiër-archie
Vaste activa						
Leningen u/g	35.546	35.546	3	42.593	42.593	3
	35.546	35.546		42.593	42.593	
Vlottende activa						
Handelsdebiteuren	195.422	195.422	3	171.670	171.670	3
Liquide middelen	93.520	93.520	1	93.243	93.243	1
	288.942	288.942		264.913	264.913	
Langlopende verplichtingen						
Bankleningen	385.590	385.590	2	500.055	500.055	2
Participatieregeling	38.303	38.303	3	43.947	43.947	3
Verplichtingen uit hoofde van triple-net distributiecentra	5.929	5.929	3	6.423	6.423	3
Verplichtingen uit hoofde van triple-net winkelpanden	21.068	21.068	3	21.151	21.151	3
Financiële leaseverplichtingen	7.740	7.740	2	8.516	8.516	2
	458.630	458.630		580.092	580.092	
Kortlopende verplichtingen						
Bankleningen	25.000	25.000	2	55.352	55.352	2
Participatieregeling	19.151	19.151	3	-	-	3
Verplichtingen uit hoofde van triple-net distributiecentra	493	493	3	452	452	3
Verplichtingen uit hoofde van triple-net winkelpanden	83	83	3	31	31	3
Financiële leaseverplichtingen	777	777	2	700	700	2
Overige leningen en langlopende verplichtingen	-	-	3	128	128	3
Afgeleide financiële instrumenten	-	-	3	3.548	3.548	3
Handelscrediteuren	925.918	925.918	3	772.978	772.978	3
	971.422	971.422		833.189	833.189	
Totaal financiële instrumenten	1.754.540	1.754.540		1.720.787	1.720.787	

14. Vennootschapsbelasting

De lopende (acute) belastingvorderingen en -verplichtingen hebben betrekking op de fiscale posities van de betreffende groepsonderdelen, bestaande uit nog niet afgewikkelde fiscale boekjaren onder aftrek van voorheffingen of voorlopige teruggaven.

15. Handelscrediteuren en overige schulden

De handelscrediteuren en overige schulden bestaan uit:

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Handelscrediteuren	925.918	772.978	774.572
Personeelsgerelateerde verplichtingen	52.000	50.144	56.539
Belastingen en sociale premies	37.818	30.451	34.530
Vooruitontvangen bedragen Ahold/Coop	-	-	20.037
Zegelverplichtingen	15.976	14.687	17.483
Overig	47.183	56.484	88.484
	1.078.895	924.744	991.645

Onder de handelscrediteuren is een vordering inzake nog te ontvangen inkoopbonussen en promotionele bijdragen opgenomen. Deze vordering bedraagt ultimo boekjaar 2016 € 50.425 (2015: € 45.694; begin boekjaar 2015: € 67.812). Ultimo 2016 is onder de handelscrediteuren een schuld aan verbonden partijen opgenomen van € 2.490 (2015: € 3.011; begin boekjaar 2015: € 1.747).

Met ingang van medio 2015 biedt Jumbo haar leveranciers de mogelijkheid om gebruik te maken van Supply Chain Finance. Hierdoor is het voor leveranciers mogelijk om eerder betaald te krijgen door de banken waarmee Jumbo de faciliteit heeft afgesloten, onder aftrek van een rentevergoeding, terwijl Jumbo op het afgesproken betaalmoment (vervaldatum) blijft betalen. Voornoemde faciliteit heeft een positief effect op het werkkapitaal.

Onder de reserveringen van personeelsgerelateerde verplichtingen is tevens een schuld terzake van pensioenen opgenomen van € 152 (2015: € 1.312; begin boekjaar 2015: € 9.762).

Ten aanzien van zegelverplichtingen is in 2016 voor een totaal bedrag van € 42.329 (2015: € 39.785; begin boekjaar 2015: € 30.079) aan koopzegels uitgegeven, te weten 423.290.000 (2015: 397.850.000; begin boekjaar 2015: 300.790.000) koopzegels.

De post overig bestaat met name uit te betalen rente, te betalen posten uit hoofde van de conditiestelsels, vastgoedgerelateerde posten en overhead.

Deze kortlopende schulden zijn niet-rentedragend.

16. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voorwaardelijke vorderingen

Jumbo heeft voorwaardelijke vorderingen op voormalige en bestaande ondernemers inzake naverrekeningsregelingen van onder meer koopsommen en investeringsbijdragen. De voorwaardelijke vorderingen worden contractueel overeengekomen waarbij afgesproken is dat, indien er in de toekomst in enig jaar sprake is van overwinst en/of stakingswinst, de ondernemer een deel van deze voorwaardelijke vordering aan Jumbo voldoet. De omvang van de toekomstige economische voordelen, welke samenhangen met bovenvermelde vorderingen, zijn deels niet betrouwbaar te bepalen. Alleen voor het betrouwbaar in te schatten gedeelte is in de balans een vordering voor de naverrekeningsregelingen opgenomen.

Ultimo boekjaar 2016 bedragen de niet in de balans opgenomen rechten inzake vorderingen op ondernemers uit hoofde van nog af te wikkelen naverrekeningen over 2016 en voorgaande verslagjaren, conform de nabetalingsregelingen in de formuleovereenkomsten in totaal € nihil (2015: € 1.719; begin boekjaar 2015: € 1.172). Onder de overige vorderingen en overlopende activa is dienaangaande in 2016 en voorgaande verslagjaren een bedrag van € 2.030 (2015: € 358; begin boekjaar 2015: € 271) opgenomen. Voor de jaren 2017 en verder kan Jumbo met onvoldoende zekerheid inschatten hoeveel de vordering bedraagt.

Desinvesteringsverplichtingen voor winkelpanden

Ultimo 2016 is Jumbo voor € 9.095 (2015: € 19.021; begin boekjaar 2015: € 29.661) aan desinvesteringsverplichtingen voor onroerende zaken aangegaan. Daarvan zal naar verwachting € 7.595 (2015: € 19.021; begin boekjaar 2015: € 29.661) in 2017 worden geëffectueerd. Het restant van € 1.500 (2015 en begin boekjaar 2015: € nihil) zal in de jaren daarna volgen.

Vervreemding van belangen (eigen winkels)

Ultimo 2016 zijn geen contracten afgesloten inzake de vervreemding van belangen (conform 2015 en begin boekjaar 2015).

Investeringsverplichtingen voor vestigingspunten

Ultimo 2016 is Jumbo voor € 51.914 (2015: € 85.418; begin boekjaar 2015: € 82.034) aan investeringsverplichtingen inzake verwerving van nieuwe vestigingspunten aangegaan. In 2017 zal € 24.609 (2015: € 58.025; begin boekjaar 2015: € 55.856) worden geëffectueerd. Het restant van € 27.305 (2015: € 27.393; begin boekjaar 2015: € 26.178) zal in de jaren daarna volgen.

Verwerving van belangen (nieuwe eigen winkels)

Ultimo 2016 zijn geen contracten afgesloten inzake de verwerving van eigen winkels (2015: € 2.286; begin boekjaar 2015: € 4.999). Deze verplichtingen worden geheel binnen één jaar afgewikkeld.

Inkoopcontracten

Met derden zijn contracten aangegaan met een omvang van € 1.000 of meer.

De verplichtingen vervallen als volgt:

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Termijnen vervallend binnen 1 jaar	22.555	15.542	8.987
Termijnen vervallend tussen 1 en 5 jaar	48.097	15.657	7.891
Termijnen vervallend na 5 jaar	470	-	-
	71.122	31.199	16.878

Daarnaast heeft Jumbo ultimo boekjaar 2016 diverse inkoopcontracten afgesloten voor de levering van goederen en diensten welke in redelijke verhouding staan tot de normale bedrijfsomvang.

Koop- en terugkoopverklaringen en andere garanties

Ten behoeve van de financiering van ondernemers hebben ondernemers inventarisgoederen aan derden financiers verpand. Jumbo geeft, met betrekking tot deze inventarisgoederen, aan deze derden financiers terugkoopverklaringen af. Tegenover deze verplichtingen staan de terug te verkrijgen inventarisgoederen, zodat de kredietrisico's worden gemitigeerd.

Ten behoeve van eerder genoemde derden financiers zijn door Jumbo bovendien garanties verstrekt en rechtstreekse borgstellingen afgegeven in verband met door ondernemers opgenomen financieringen. Bij afgegeven borgstellingen aan derden financiers zijn de inventarisgoederen van de betreffende ondernemers direct verpand aan Jumbo.

Ultimo 2016 zijn door Jumbo koop- en terugkoopverklaringen en andere garanties afgegeven tot een bedrag van € 67.499 (2015: € 83.361; begin boekjaar 2015: € 81.773). Inzake de door Jumbo afgegeven terugkoopverklaringen, borgstellingen en garanties is ultimo boekjaar 2016 een garantieverplichting verantwoord van € nihil (2015: € nihil; begin boekjaar 2015: € 57).

Operationele lease- en huurverplichtingen

Door Jumbo zijn operationele leaseovereenkomsten afgesloten met betrekking tot in gebruik zijnde distributiecentra, vervoer- en overige transportmiddelen. Daarnaast worden door Jumbo onroerende zaken (hierna: winkelvastgoed) gehuurd en deels onderverhuurd aan, voornamelijk, ondernemers. Een deel van de leaseovereenkomsten met betrekking tot distributiecentra en winkelvastgoed zijn afgesloten op basis van zogenaamde 'triple-net' voorwaarden. Daarbij neemt Jumbo de volledige eigenaarslasten voor haar rekening. De condities waaronder leaseovereenkomsten worden afgesloten, zijn voornamelijk gebaseerd op bedrijfseconomische overwegingen en marktomstandigheden op het moment van het sluiten van leaseovereenkomsten, ongeacht de uiteindelijke classificatie van de overeenkomst als operationele dan wel financiële lease.

De minimale huurverplichtingen onder operationele leaseovereenkomsten vervallen als volgt:

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Huurverplichtingen (onroerend goed)			
Termijnen vervallend binnen 1 jaar	203.072	205.720	198.166
Termijnen vervallend tussen 1 en 5 jaar	695.834	691.537	664.125
Termijnen vervallend na 5 jaar	505.280	570.211	562.406
	1.404.186	1.467.468	1.424.697

De totale niet uit de balans blijvende verplichting voor operationele leaseovereenkomsten inzake onroerend goed bedraagt € 1.404.186 (2015: € 1.467.468; begin boekjaar 2015: € 1.424.697). In deze verplichtingen is een bedrag begrepen van € 102.331 (2015: € 106.915; begin boekjaar 2015: € 112.206) uit operationele leaseovereenkomsten met verbonden partijen inzake huur van een aantal filialen, een aantal distributiecentra en het hoofdkantoor. De hieruit voortvloeiende verplichtingen inzake verbonden partijen kunnen als volgt worden samengevat:

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Huurverplichtingen (verbonden partijen)			
Termijnen vervallend binnen 1 jaar	18.449	17.149	16.799
Termijnen vervallend tussen 1 en 5 jaar	61.918	66.093	61.531
Termijnen vervallend na 5 jaar	21.964	23.673	33.876
	102.331	106.915	112.206

De minimale vorderingen uit hoofde van onderverhuur van onroerende zaken, aangehouden onder operationele leaseovereenkomsten, vervallen als volgt:

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Huurvorderingen (onroerend goed)			
Termijnen vervallend binnen 1 jaar	93.835	93.474	99.535
Termijnen vervallend tussen 1 en 5 jaar	278.636	267.771	270.633
Termijnen vervallend na 5 jaar	151.591	184.879	178.834
	524.062	546.124	549.002

De minimale verplichtingen onder operationele leaseovereenkomsten inzake vervoermiddelen vervallen als volgt:

	2016	2015	Begin boekjaar 2015
Operationele leaseverplichtingen (vervoermiddelen)			
Termijnen vervallend binnen 1 jaar	8.985	7.547	9.166
Termijnen vervallend tussen 1 en 5 jaar	17.824	17.115	13.217
Termijnen vervallend na 5 jaar	1.260	3.047	3.145
	28.069	27.709	25.528

Overige verplichtingen

Door Jumbo zijn toezeggingen overeengekomen met ondernemers inzake te verstrekken financiële vergoedingen en bijdragen en daarnaast zijn met derden verplichtingen aangegaan. Het totaal van deze verplichtingen bedraagt ultimo 2016 € 175.208 (2015: € 200.333; begin boekjaar 2015: € 186.626). De toezeggingen aan ondernemers betreffen voornamelijk (des)investeringsbijdragen, gewenningsbijdragen, openingsbijdragen, sluitingskosten, exploitatiebijdragen en goodwillgaranties. Lopende juridische geschillen zijn niet in de balans opgenomen indien de uitgaande kasstromen niet betrouwbaar ingeschat konden worden.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

17. Personeelsbeloningen

De personeelsbeloningen zijn in de winst- en verliesrekening verantwoord onder de jaarrekeningposten kostprijs omzet, verkoopkosten en algemene beheerkosten. De personeelsbeloningen zijn als volgt samengesteld:

	2016	2015
Salarissen	363.786	355.815
Sociale lasten	55.625	52.663
Pensioenlasten uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen	525	1.277
Pensioenlasten uit hoofde van toegezegde-bijdrageregelingen	26.380	26.923
Overige personeelsbeloningen	23.124	3.557
	469.440	440.235

In 2016 waren gemiddeld 12.320 fulltime equivalenten (FTE) (2015: 11.699 FTE) in dienst van Jumbo.

18. Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit:

	2016	2015
Geleverde diensten aan franchisenemers	8.617	11.605
Opbrengsten uit verkoop bedrijfsonderdelen	28.413	-
Opbrengsten uit verkoop winkelexploitaties	-	27.580
Overige	7.206	5.859
	44.236	45.044

De opbrengsten uit verkoop bedrijfsonderdelen bestaan uit de verkoop van de Centrale Slagerij, Retail Accounting, B.SIS B.V. en de outsourcing van HR Support en de Salarisadministratie.

19. Algemene beheerkosten

De honoraria van de externe accountant (toegerekend aan het betreffende boekjaar) die ten laste van de winst- en verliesrekening zijn gebracht, kunnen als volgt worden samengevat:

2016	Deloitte Accountants	Overig Deloitte netwerk	Totaal 2016
Controle van de jaarrekening	398	-	398
Andere controleopdrachten	10	-	10
Fiscale adviesdiensten	-	270	270
Andere niet-controle diensten	-	99	99
	408	369	777

2015	Deloitte Accountants	Overig Deloitte netwerk	Totaal 2015
Controle van de jaarrekening	468	-	468
Andere controleopdrachten	18	-	18
Fiscale adviesdiensten	-	300	300
Andere niet-controle diensten	8	144	152
	494	444	938

20. Bijzondere waardevermindering (im)materiële vaste activa

De bijzondere waardeverminderingen hebben betrekking op zowel de immateriële vaste activa als de materiële vaste activa. Een actief is aan een bijzondere waardevermindering onderhevig indien de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde. Jumbo heeft per balansdatum beoordeeld of er indicaties bestaan voor mogelijke bijzondere waardeverminderingen voor de immateriële en materiële vaste activa. Een indicatie heeft betrekking op veranderingen in marktomstandigheden en afzetgebieden. Indien sprake is van een indicatie wordt een impairmenttest uitgevoerd op het niveau van een kasstroomgenererende eenheid. Voor goodwill geldt dat de kasstroomgenererende eenheid is bepaald op het niveau van Jumbo; voor de merknaam gerelateerd aan de verkrijging van La Place heeft Jumbo de kasstroomgenererende eenheid bepaald op het niveau van La Place; voor de overige immateriële vaste activa en materiële vaste activa heeft Jumbo het gerelateerde vestigingspunt als kasstroomgenererende eenheid gedefinieerd. Bij de bepaling van de omvang van een bijzondere waardevermindering worden ook de ontwikkelingen in het marktgebied behorende bij een vestigingspunt betrokken. De geschatte toekomstige kasstromen, welke gebruikt worden bij een impairmenttest, worden verdisconteerd op basis van de gewogen gemiddelde kostenvoet van het kapitaal (7,5% na belastingen). Het groeipercentage dat wordt gehanteerd in de toekomstige kasstromen is gerelateerd aan het strategisch plan van Jumbo en de toekomstige verwachtingen van de betreffende vestigingspunten. De te hanteren kasstroomhorizon is gelijk aan de resterende economische levensduur, tenzij bekend is dat het vestigingspunt in de nabije toekomst wordt verkocht of gaat sluiten. Jumbo gaat er van uit dat een vestigingspunt minimaal 20 jaar bijdraagt aan de exploitatie van de Jumbo-formule. Bij de berekening van eventuele bijzondere waardeverminderingen wordt ten aanzien van de kasstromen rekening gehouden met vervangingsinvesteringen.

De waarderingsmodellen zijn consistent toegepast. Ook leiden redelijke, mogelijke aanpassingen in de uitgangspunten van de berekende realiseerbare waarde per jaareinde, zoals een toename van de disconteringsvoet in de eindwaardeberekening met 0,5% of een afname van de groeivoet met 0,5%, niet tot materiële andere bijzondere waardeverminderingen dan hierna vermeld. Bovendien is geconcludeerd dat er voldoende ruimte in de berekeningen zit, daarom is geen gedetailleerde gevoeligheidsanalyse opgenomen.

De bijzondere waardeverminderingen gedurende het boekjaar kunnen als volgt worden toegelicht:

Immateriële vaste activa

De impairmentberekeningen voor de beoordeling van de geactiveerde goodwill, merknamen, vestigingspunten en overige immateriële vaste activa hebben geleid tot bijzondere waardeverminderingen van € 5.666 (2015: € 3.984) en een terugname van bijzondere waardeverminderingen van € nihil (2015: € 3.984). Deze waardeverminderingen, en terugname daarvan, hebben betrekking op vestigingspunten.

Materiële vaste activa

De impairmentberekeningen voor de materiële vaste activa hebben geleid tot bijzondere waardeverminderingen van € 1.282 (2015: € 2.117) en een terugname van bijzondere waardeverminderingen van € nihil (conform 2015), welke betrekking hadden op bouwkundige voorzieningen, inventarissen en installaties.

21. Financiële baten en lasten

De post financiële baten en lasten kan als volgt worden gespecificeerd:

	2016	2015
Financiële baten		
Waardemutatie Interest Rate Swaps	3.548	4.277
Waardemutatie pensioenen	-	1.188
Overige renteopbrengsten en soortgelijke opbrengsten	3.731	4.367
	7.279	9.832
Financiële lasten		
Rente leningen kredietinstellingen	-12.283	-21.845
Waardemutatie participatieregeling	-14.942	-8.254
Waardemutatie pensioenen	-174	-
Afschrijving participatiefee banken	-5.434	-5.301
Overige rentelasten en soortgelijke kosten	-9.422	-8.755
	-42.255	-44.155
Totaal financiële baten en lasten	-34.976	-34.323

22. Belastingen

	2016	2015
Acute belastinglast	-38.739	-21.964
Uitgestelde belastinglast	5.587	9.167
Belastingen	-33.152	-12.797

De aansluiting tussen het Nederlandse nominale belastingtarief en de effectieve belastingdruk is als volgt:

	2016		2015	
Resultaat vóór belastingen		142.589		89.000
Nominaal belastingtarief in Nederland	-25,0%	-35.637	-25,0%	-22.250
Resultaat deelnemingen onder deelnemingsvrijstelling	0,6%	903	0,0%	-
Resultaat desinvesteringen onbelast/vrijgesteld	0,0%	-	8,8%	7.843
Overige correcties	1,5%	2.126	1,3%	1.115
Aanpassing van voorgaande jaren	-0,4%	-544	0,6%	495
Effectieve belastingdruk / Belastingen	-23,3%	-33.152	-14,4%	-12.797

De overige correcties bestaan uit de innovatiebox, energie investeringsaftrek, beperkt aftrekbare kosten en herwaardering van de participatieregeling.

23. Verbonden partijen

De transacties met verbonden partijen vinden plaats op basis van zakelijke gronden (at arm's length). De voornaamste transacties zijn hieronder toegelicht.

Stichting Jumbo Groep

De bestuurders van Stichting Jumbo Groep zijn lid van of nauw verwant aan de statutaire directie van Jumbo Groep Holding B.V.

Van Eerd Beheer B.V.

De bestuurder van Van Eerd Beheer B.V. is nauw verwant aan de bestuurders van Jumbo Groep Holding B.V. De transacties met Van Eerd Beheer B.V. bestaan uit de huur van onroerend goed voor een totaalbedrag van € 10.595 (2015: € 10.793).

F.E.G. Beheer B.V.

De bestuurder van F.E.G. Beheer B.V. is lid van de statutaire directie van Jumbo Groep Holding B.V. De transacties met F.E.G. Beheer B.V. bestaan uit managementvergoedingen.

C.E.G. Beheer B.V.

De bestuurder van C.E.G. Beheer B.V. is lid van de statutaire directie van Jumbo Groep Holding B.V. De transacties met C.E.G. Beheer B.V. bestaan uit managementvergoedingen.

M.E.G. Beheer B.V.

De bestuurder van M.E.G. Beheer B.V. is nauw verwant aan de bestuurders van Jumbo Groep Holding B.V. De transacties met M.E.G. Beheer B.V. bestaan uit managementvergoedingen.

Listelba B.V.

De bestuurder van Listelba B.V. is lid van de statutaire directie van Jumbo Groep Holding B.V. De transacties met Listelba B.V. bestaan uit managementvergoedingen.

Jumbo Onroerend Goed B.V.

Jumbo Onroerend Goed B.V. kent bestuurders die ook bestuurder zijn van Jumbo Groep Holding B.V. De transacties met Jumbo Onroerend Goed B.V. bestaan uit de huur van onroerend goed voor een totaalbedrag van € 3.843 (2015: € 3.820).

Van Eerd Onroerend Goed B.V.

Van Eerd Onroerend Goed B.V. kent bestuurders die ook bestuurder zijn van Jumbo Groep Holding B.V. De transacties met Van Eerd Onroerend Goed B.V. bestaan uit de huur van onroerend goed voor een totaal bedrag van € 3.758 (2015: € 3.260).

Kroon B.V.

De bestuurder van Kroon B.V. is nauw verwant aan de bestuurders van Jumbo Groep Holding B.V. De transacties met Kroon B.V. bestaan uit managementvergoedingen.

VES Racing B.V.

VES Racing B.V. kent een bestuurder die ook bestuurder is van Jumbo Groep Holding B.V. De transacties met VES Racing B.V. betreffen ontvangen fees met betrekking tot sponsoractiviteiten en sponsorbijdragen en betaalde fees met betrekking tot administratiekosten.

Handelonderneming FvE B.V.

Handelonderneming FvE B.V. kent een bestuurder die ook bestuurder is van Jumbo Groep Holding B.V. De transacties met Handelonderneming FvE B.V. betreffen huur van onroerend goed van Jumbo en levering van personeelsdiensten van Jumbo.

Stichting Beheer Gelden Stimuleringsregeling Jumbo

De Stichting Beheer Gelden Stimuleringsregeling Jumbo heeft ten doel het faciliteren van een regeling die ten doel heeft het stimuleren van een uniforme manier van samenwerken voor alle Jumbo supermarkten ten einde de formule te exploiteren, bewaken en succesvol in de markt te zetten.

Beloningen bestuurders en commissarissen

De beloningen in 2016 verstrekt aan bestuurders voor een bedrag van € 6.028 (2015: € 3.567) bestaan uit:

	2016	2015
Periodieke betaalde beloningen	616	3.511
Kosten voor beloningen na beëindiging dienstverband	-	56
Managementvergoedingen	5.412	-
	6.028	3.567

Aan de commissarissen zijn in 2016 beloningen verstrekt voor een bedrag van € 330 (2015: € 330).

24. Statutaire bepalingen omtrent winstbestemming

In artikel 30 van de statuten is vastgelegd dat de winst wordt vastgesteld volgens normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd en dat de winst, met inachtneming van het in dit artikel bepaalde, ter vrije beschikking staat van de Algemene Vergadering. Met dien verstande dat de vennootschap aan de aandeelhouders slechts winstuitkeringen kan doen voor zover het eigen vermogen groter is dan de wettelijke en statutaire reserves (lid 2).

Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is. Het doen van tussentijdse uitkeringen is, met inachtneming van het in het voorgaande lid bepaalde, toegestaan.

De in enig boekjaar behaalde winst staat, met inachtneming van het bepaalde in lid 2, ter vrije beschikking aan de Algemene Vergadering hetzij voor toevoeging aan de reserves hetzij voor uitkering aan aandeelhouders en voor zover deze zijn uitgegeven de houders van winstbewijzen.

Uitkeringen ten laste van een dividendreserve kunnen, onverminderd het in lid 2 bepaalde, te alle tijde geschieden krachtens een besluit van de Algemene Vergadering. Een dividend wordt beschikbaar gesteld ter plaatse en ten tijde door de Algemene Vergadering te bepalen. Dividenden, waarover vijf jaar na de opeisbaarheid niet is beschikt, vervallen aan de vennootschap.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2015

De jaarrekening 2015 is vastgesteld in de Algemene Vergadering gehouden op 7 april 2016. De Algemene Vergadering heeft besloten dat het resultaat over het boekjaar 2015 wordt toegevoegd aan de algemene reserves voor een bedrag van € 42.643 (gebaseerd op Nederlandse verslaggevingsregels).

Deze bestemming is niet gewijzigd ten opzichte van het daartoe in de jaarrekening 2015 gedane voorstel.

In 2016 is € 76.203 toegevoegd aan de algemene reserves (gebaseerd op IFRS), zie ook de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening voor het "aansluitingsoverzicht groepsresultaat" in verband met de eerste toepassing van IFRS.

Voorstel resultaatverwerking 2016

Vooruitlopend op het besluit van de Algemene Vergadering zal het resultaat over 2016 ad € 109.437 worden toegevoegd aan de overige reserves. Het voorstel om de € 109.437 toe te voegen aan de overige reserves is nog niet in de jaarrekening verwerkt.

25. Gebeurtenissen na balansdatum

Na de balansdatum van 1 januari 2017 heeft een belangrijke gebeurtenis plaatsgevonden, die geen nadere informatie geeft over de feitelijke toestand op balansdatum, maar die ten behoeve van de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening van belang is om in de toelichting van de jaarrekening 2016 op te nemen.

Overname AC-restaurants

Op maandag 13 februari 2017 heeft Jumbo de activiteiten en activa behorende bij de exploitatie van 18 AC-restaurants overgenomen, bestaande uit 4 gehuurde locaties en 14 locaties in eigendom. De rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de arbeidsovereenkomsten van de ongeveer 350 werknemers zijn eveneens van rechtswege overgegaan op Jumbo. Daarnaast is het gerelateerde vastgoed op leveringsdatum in eigendom verkregen. De gerelateerde purchase price allocation zal in een later stadium nader uitgewerkt worden.

Vennootschappelijke balans per 1 januari 2017

Voor winstbestemming, in € 1.000

ACTIVA	Noot	1 januari 2017	3 januari 2016	3 januari 2016
			herzien *)	
Vaste activa				
Financiële vaste activa	1	458.592	328.875	297.760
		458.592	328.875	297.760
Vlottende activa				
Rekening-courant groepsmaatschappijen		559.990	205.171	205.171
Overige vorderingen en overlopende activa		221	329	329
Liquide middelen		882	15.166	15.166
		561.093	220.666	220.666
TOTAAL ACTIVA		1.019.685	549.541	518.426
			herzien*)	
PASSIVA				
Eigen vermogen	2			
Geplaatst kapitaal		8	8	8
Wettelijke reserve		65.443	56.194	56.194
Algemene reserves		143.989	98.078	143.183
Onverdeeld resultaat		109.437	76.203	42.643
		318.877	230.483	242.028
Voorzieningen	3	179.608	185.592	187.268
Langlopende verplichtingen	4	423.895	89.454	45.507
Kortlopende verplichtingen				
Kortlopende leningen en overige verplichtingen		44.151	15.219	15.219
Afgeleide financiële instrumenten		-	389	-
Kredietinstellingen		35.524	2.132	2.132
Vennootschapsbelasting		14.906	23.255	23.255
Overige schulden en overlopende passiva		2.724	3.017	3.017
		97.305	44.012	43.623
TOTAAL PASSIVA		1.019.685	549.541	518.426

*) De vergelijkende cijfers 2015 zijn gewijzigd vanwege de retrospectieve toepassing van IFRS per begin boekjaar 2015 in de geconsolideerde jaarrekening

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2016

<i>in € 1.000</i>	2016	2015	2015
		herzien *)	
Resultaat uit deelnemingen na belastingen	131.907	89.370	46.617
Saldo van de overige baten en lasten na belastingen	-22.470	-13.167	-3.974
Nettoresultaat	109.437	76.203	42.643

*) De vergelijkende cijfers 2015 zijn gewijzigd vanwege de retrospectieve toepassing van IFRS per begin boekjaar 2015 in de geconsolideerde jaarrekening

Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De vennootschappelijke jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. Onder toepassing van artikel 362 lid 8 BW zijn de gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in overeenstemming met de waarderingsgrondslagen die Jumbo Groep Holding B.V. toepast in de geconsolideerde jaarrekening. Voor de waarderingsgrondslagen en de grondslagen voor de resultaatbepaling wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

De financiële gegevens van Jumbo Groep Holding B.V. zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 2:402 BW, is volstaan met een verkorte winst- en verliesrekening in de vennootschappelijke jaarrekening.

De vennootschappelijke jaarrekening is opgesteld in euro's. De bedragen in de jaarrekening zijn afgerond op € 1.000,-, behalve waar dit anders is aangegeven.

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de waarderingsgrondslagen van Jumbo Groep Holding B.V.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele garant staat voor schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Toelichting op de vennootschappelijke balans

1. Financiële vaste activa

De financiële vaste activa kunnen als volgt worden samengevat:

	2016	2015	2015
		herzien	
Deelneming	453.392	322.875	291.760
Leningen u/g	5.200	6.000	6.000
	458.592	328.875	297.760

Deelneming

Dit betreft de deelneming in Jumbo Food Groep B.V. te Veghel (100%) en La Place Food Groep B.V. te Veghel (100%) (2015: Jumbo Food Groep BV (100%)).

Het verloop van de deelneming is als volgt:

	2016	2015	2015
		herzien	
Stand begin boekjaar	322.875	272.290	272.290
Mutaties als gevolg van juridische herstructureringen	-	-27.147	-27.147
Eerste toepassing IFRS (Interest Rate Swap, pensioenen en belastingen)	-	-12.115	-
Rechtstreekse vermogensmutaties deelnemingen	-1.390	477	-
Resultaat deelnemingen	131.907	89.370	46.617
Stand einde boekjaar	453.392	322.875	291.760

Het verschil in resultaat deelnemingen tussen 2015 en 2015 herzien wordt als volgt verklaard:

	2015
Resultaat deelnemingen onder Nederlandse verslaggevingsregels	46.617
Amortisaties immateriële vaste activa	38.094
Algemene beheerkosten:	
- Pensioenpremies	-283
Financiële baten en lasten:	
- Waardemutatie Interest Rate Swaps	3.754
- Contante waardemutatie pensioenen	1.188
Totaal aanpassingen	42.753
Resultaat deelnemingen onder IFRS	89.370

Voor een nadere verklaring van de wijzigingen wordt verwezen naar het 'Aansluitingsoverzicht groepsresultaat na belastingen - eerste toepassing IFRS' onder de algemene toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Leningen u/g

Het verloop van de leningen u/g is als volgt:

	2016	2015	2015
		herzien	
Stand begin boekjaar	6.000	-	-
Nieuwe verstrekkingen	1.200	6.000	6.000
Aflossingen	-2.000	-	-
Stand einde boekjaar	5.200	6.000	6.000

Onder de leningen u/g is een vordering op verbonden partijen opgenomen. Deze vordering is direct opeisbaar en over deze vordering wordt een zakelijke rente berekend.

2. Eigen vermogen

Zie noot 8 van de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening alsmede het overzicht van het geconsolideerde verloop van het groepsvermogen 2016.

Wettelijke reserve

Conform artikel 2:389 lid 6 BW is een wettelijke reserve deelnemingen gevormd inzake zelfontwikkelde software.

Het verloop van de reserve luidt als volgt:

	2016	2015	2015
		herzien	
Stand begin boekjaar	56.194	49.265	49.265
Mutatie ten laste van de reserve ingehouden winsten	9.249	6.929	6.929
Stand einde boekjaar	65.443	56.194	56.194

De wettelijke reserves komen op grond van de Nederlandse wet- en regelgeving niet in aanmerking voor uitkering als dividend aan aandeelhouders van Jumbo.

3. Voorzieningen

De voorziening voor belastingverplichtingen van Jumbo wordt op de vennootschappelijke balans van Jumbo Groep Holding B.V. opgenomen, het hoofd van de fiscale eenheid vennootschapsbelasting.

De voorzieningen bestaan uit:

	2016	2015	2015
		herzien	
Voorziening jubileumuitkeringen	-	50	50
Latente belastingen	179.608	185.542	187.218
	179.608	185.592	187.268

4. Langlopende verplichtingen

De langlopende verplichtingen bestaan uit bankleningen en een participatieregeling (zie noot 9 en 13 van de geconsolideerde jaarrekening).

	2016	2015	2015
		herzien	
Bankleningen	385.591	45.507	45.507
Participatieregeling	38.304	43.947	-
	423.895	89.454	45.507

5. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

In verband met het gebruik maken van de publicatievrijstellingen voor de in de consolidatie opgenomen groepsmaatschappijen, zoals bedoeld in BW 2 Titel 9, art. 403 lid 1 letter f heeft de vennootschap hoofdelijke aansprakelijkheid aanvaard voor de schulden die voortvloeien uit alle rechtshandelingen van de volgende dochtermaatschappijen: Jumbo Food Groep B.V., Jumbo Distributiecentrum B.V., Jumbo Logistiek Vastgoed B.V., Jumbo Supermarkten B.V., Euroselect B.V., Jumbo Omnichannel B.V., Jumbo Omnichannel Vastgoed B.V., Jumbo Supermarkten Vastgoed B.V., La Place Food Groep B.V. en La Place Food B.V.

Overige toelichting en ondertekening van de jaarrekening

Werknemers

In 2016 waren geen werknemers in dienst van Jumbo Groep Holding B.V. (2015: 4).

Winstbestemming en resultaatbestemming

In artikel 30 van de statuten is vastgelegd dat de winst wordt vastgesteld volgens normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd en dat de winst, met inachtneming van het in dit artikel bepaalde, ter vrije beschikking staat van de Algemene Vergadering. Met dien verstande dat de vennootschap aan de aandeelhouders slechts winstuitkeringen kan doen voor zover het eigen vermogen groter is dan de wettelijke en statutaire reserves (lid 2).

Meer details inzake de statutaire winstbestemming en de bestemming van het resultaat zijn opgenomen onder noot 24 van de geconsolideerde jaarrekening.

Gebeurtenissen na balansdatum

De gebeurtenissen na balansdatum zijn opgenomen onder noot 25 van de geconsolideerde jaarrekening.

Ondertekening van de jaarrekening

Veghel, 17 februari 2017

Namens de Raad van Bestuur,

Was getekend:
G.F.T. van Eerd
Chief Executive Officer

Was getekend:
Drs. A.L. van Veen
Chief Financial Officer

Was getekend:
Drs. C.M.P.W. Cloosterman-Van Eerd
Chief Customer Officer

Namens de Raad van Commissarissen,

Was getekend:
C.J.M. van Eerd
President-commissaris

Was getekend:
J.G. Bruijniks

Was getekend:
A. Burgmans

Was getekend:
Drs. W.G. Jiskoot

Was getekend:
Drs. L.P.E.M. van den Boom

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de aandeelhouders en de Raad van Commissarissen van Jumbo Groep Holding B.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Jumbo Groep Holding B.V. te Veghel gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in dit jaarverslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Jumbo Groep Holding B.V. op 1 januari 2017 en van het resultaat en de kasstromen over 2016 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en met Titel 9 Boek 2 BW.
- Geeft de in dit jaarverslag opgenomen enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Jumbo Groep Holding B.V. op 1 januari 2017 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde balans per 1 januari 2017.
2. De volgende overzichten over 2016: de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerd verloop groepsvermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht.
3. De toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit:

1. De enkelvoudige balans per 1 januari 2017.
2. De enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2016.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Jumbo Groep Holding B.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het Verslag van de Raad van Bestuur.
- De overige gegevens.
- De overige informatie, zoals opgenomen onder Voorwoord, Profiel Jumbo Groep Holding, Kerngegevens, Personalía en het Bericht van de Raad van Commissarissen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het Verslag van de Raad van Bestuur en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de Raad van Commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de Raad van Commissarissen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Eindhoven, 17 februari 2017

Deloitte Accountants B.V.

drs. H. Wieringa RA

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van

Jumbo Groep Holding B.V.
Rijksweg 15, 5462 CE Veghel
T (0413) 38 02 00
F (0413) 34 36 34
www.jumbo.com

© februari 2017

Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden vermenigvuldigd of overgenomen zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

